

Kan universitet påverka studenters studiemotivation?

- En studie om hur universitetets stöd och studenters välmående påverkar studiemotivation

Rebecka Svedberg (38650)

Avhandling Pro gradu

Handledare: Sari Pikkala

Offentlig förvaltning

Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Åbo Akademi

Åbo, våren 2020

ÅBO AKADEMI – FAKULTETEN FÖR SAMHÄLLSVETENSKAPER OCH EKONOMI

Abstrakt för avhandling pro gradu

Ämne: Offentlig förvaltning	
Författare: Rebecka Svedberg	
Arbetets titel: Kan universitet påverka studenters studiemotivation? - En studie om hur universitetets stöd och studenters välmående påverkar studiemotivation	
Handledare: Sari Pikkala	
<p>Abstrakt:</p> <p>Framgångsrika studenter är viktiga för samhället, universiteten och studenterna själva. Studieframgång kan påverkas av flera faktorer, bland annat av studiemotivation. Å andra sidan kan också studiemotivation påverkas av flera faktorer. Här spelar universitetets stöd en avgörande roll. Universitet kan genom att erbjuda handledning, interaktion och feedback påverka hur motiverade studenterna är för sina studier. En annan faktor som kan påverka studenters studiemotivation är studenternas välmående.</p> <p>Syftet med avhandlingen är att undersöka vad som inverkar på universitetsstudenters studiemotivation i Finland. Målet är att ta reda på hur universitetets stöd och studenternas välmående påverkar studenters studiemotivation. Avhandlingens centrala frågeställning är <i>"Finns det ett samband mellan universitetets stöd och studenters studiemotivation?"</i> och den andra forskningsfrågan lyder <i>"Finns det ett samband mellan studenters välmående och deras studiemotivation?"</i>. Därtill granskas även ifall det finns skillnader mellan hur kvinnor och män samt studenter inom olika utbildningsområden uppfattar studiemotivation.</p> <p>Som analysmetod används kvantitativ metod. Analysen genomförs statistiskt i SPSS. Inledningsvis tas frekvenser, korstabeller och medelvärdesanalyser fram. Därefter följer en sammanställande analys i form av en regressionsanalys. Analysen byggs på en färdig enkätundersökning, Kandidatresponsen2015. Enkäten har besvarats av 11 745 studenter som nyligen tagit kandidatexamen. Enkäten besvarades vid alla 14 universitet i Finland.</p> <p>Resultatet visar att det finns ett tydligt samband mellan både universitetets stöd och studenternas studiemotivation samt mellan studenternas välmående och studenternas studiemotivation. Skillnader förekommer även mellan män och kvinnor samt de olika utbildningsområdena. Män är nöjdare med universitetets stöd medan kvinnorna är en aning mer motiverade för sina studier än männen.</p> <p>Sammanfattningsvis kan konstateras att universitet kan påverka sina studenters studiemotivation. Detta kan de göra genom att erbjuda tillräckligt med stöd, i form av handledning, interaktion och feedback, till sina studenter. Ju mer studenter upplever att de erbjudits stöd från universitetet under sina studier desto mer motiverade har de upplevt att de varit i sina studier. Det samma gäller välmående. Ju bättre studenter upplever att de mått under sin studietid desto mer motiverade har de upplevt att de varit i sina studier.</p>	
Nyckelord: studiemotivation, studieframgång, universitetsstudenter, universitet, studiehandledning, feedback, interaktion, välmående	
Datum: 28.03.2020	Sidantal: 81

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte och frågeställning.....	2
1.3 Avhandlingens disposition	3
2. Studieframgång	5
2.1 Vad är studieframgång?.....	5
2.2 Vad påverkar studieframgång?.....	7
3. Studiemotivation	12
3.1 Motivation och studier.....	12
3.2 Faktorer som påverkar studiemotivation	14
3.2.1 Positiva effekter.....	15
3.2.2 Negativa effekter	16
4. Universitetets inverkan på studiemotivation och studieframgång.....	18
4.1 Varför är framgångsrika studenter viktiga?.....	18
4.2 Universitetets åtgärder.....	20
4.2.1 Studiehandledning	21
4.2.2 Interaktion och feedback	23
4.2.3 Övriga universitetsrelaterade åtgärder.....	24
5. Studenters välmående.....	27
5.1 Välmående bland högskolestudenter.....	28
5.2 Högskolestudenters välmående i Finland.....	29
6. Metod och material.....	32
6.1 Metod	32
6.1.1 Datainsamlingsmetod	32
6.2 Material	33
6.3 Undersökningens variabler.....	35
6.3.1 Den beroende variabeln.....	36

6.3.2 De oberoende variablerna.....	36
6.3.3 Kön och utbildningsområde	38
6.4 Hypoteser.....	39
7. Analys.....	41
7.1 Bakgrundinformation om undersökningens respondenter.....	41
7.2 Studiemotivation	45
7.3Handledning	48
7.4 Interaktion och feedback	51
7.5 Välmående.....	54
7.6 Regressionsanalys	59
8. Resultatdiskussion.....	62
8.1 Allmänt om studiemotivation	62
8.2 Universitetets stöds inverkan på studenters studiemotivation.....	63
8.2.1 Handledning	63
8.2.2 Interaktion och feedback	64
8.3 Välmåendes inverkan på studenternas studiemotivation.....	66
8.4 Variation enligt kön och utbildningsområde	67
9. Sammanfattning.....	69
9.1 Vidare forskning.....	69
9.2 Avslutning	71
Källförteckning.....	72

Tabell- och figurförteckning

Tabell 1. Svartsprocenter på Kandidatresponsen 2015 universitetsvis, %, (n=11 745)	42
Tabell 2. Medelvärden för studiemotivation, enligt uppfattning om erbjuden handledning, (n=8977–10 191).....	50
Tabell 3. Medelvärden för studiemotivation, enligt uppfattning om interaktion och feedback (n=10 005–10 734).....	52
Tabell 4. Medelvärden för studiemotivation, enligt upplevt välmående (n=10 970–10 993)	56
Tabell 5. Multilinjär regressionsanalys, studiemotivation.....	60
Figur 1. Fördelning av studenterna per universitet, %, (n=11 745).....	43
Figur 2. Könsfördelningen bland respondenterna, %, (n=11 298)	43
Figur 3. Svarande enligt utbildningsområde, %, (n=11 357)	44
Figur 4. Jag var mycket motiverad under mina studier, %, skala 0–10 (n=11 014).....	45
Figur 5. Medelvärde för studiemotivation enligt utbildningsområde, skala 0–10 (n=10 984).....	46
Figur 6. Medelvärde för studiemotivation enligt kön, skala 0–10 (n=11 013).....	47
Figur 7. Svartsfrekvenser för påståendena om erbjuden handledning, % (n=9128–10 368).....	48
Figur 8. Svartsfrekvenser på påståendena om upplevd handledning enligt kön, %, (n=9128–10 367)..	49
Figur 9. Svartsfrekvenser för påståendena om interaktion och feedback, %, (n=10 106–10 842).....	52
Figur 10. Svartsfrekvenser på påståendena om interaktion och feedback, enligt kön, %, (n= 10 105–10 841).....	54
Figur 11. Svartsfrekvenser för påståendena om välmående, %, (n=11 002–11 093)	55
Figur 12. Svartsfrekvenser på påståendena om välmående, enligt kön, %, (n=11 001–11 092).....	58

1. Inledning

Att universitetsstudenter är framgångsrika i sina studier är viktigt för många parter. Framför allt är studieframgång viktigt för studenterna själva men framgångsrika studenter är även viktiga för universiteten. Därtill är det också för samhället viktigt att studenterna är framgångsrika i sina studier och tar ut examen. Dels är det här viktigt för att universitetsutbildningen kostar staten pengar, dels för att samhället ska få utbildade individer ut i arbetslivet.

Vad som får en student att vara framgångsrik i sina studier kan bero på ett flertal olika faktorer. En av dessa faktorer är motivation. Tidigare forskning påvisar att det finns ett tydligt samband mellan motivation och prestation. När studenters motivation stärks så förbättras också deras prestation (Hakala, 2017, s. 9). Minskad studiemotivation och bristen på engagemang verkar vara starkt kopplade till att studenters studier drar ut på tiden (Peltonen & Ruohotie, 1992, s. 136) och således är det viktigt att vidta åtgärder för att förhindra detta. Denna pro gradu-avhandling kommer att studera studiemotivation och studieframgång samt faktorer som påverkar dessa.

1.1 Bakgrund

Det finns mängder av olika faktorer och förklaringar till vad som påverkar studiemotivation (Peltonen & Ruohotie, 1992). Grovt taget kan man säga att studiemotivation kan påverkas av två slags angelägenheter; privata angelägenheter samt universitetsrelaterade angelägenheter. För att göra en avgränsning kommer denna pro gradu-avhandling inte att studera alla möjliga faktorer som påverkar studiemotivation. Denna avhandling kommer enbart att fokusera på sambandet mellan studenters studiemotivation och universitetets stöd till sina studenter.

För att ytterligare göra en avgränsning kommer denna avhandling inte att undersöka alla tänkbara universitetsrelaterade faktorer som kan påverka studiemotivation utan enbart fokusera på två faktorer som i denna avhandling kommer att benämnas universitetets stöd. Dessa två faktorer är handledning som universiteten erbjuder sina studenter samt interaktion och feedback mellan universitetspersonal och studenter. Dessa två faktorer har valts ut med motiveringen att de är stödåtgärder som universitet kan och bör erbjuda sina studenter för att de ska vara framgångsrika och klara av sina studier (Vuorinen et al., 2005, Jonsson, 2013). Handledning

samt interaktion och feedback kommer i denna avhandling att studeras enligt studenternas upplevelser av dessa.

Denna avhandling kommer därtill att studera sambandet mellan studiemotivation och studenternas subjektivt upplevda välmående. Tidigare forskning påvisar att studenter som motiverats med inre motivation kan få ökat välmående och tillfredsställelse genom att uppnå delmål i sina studier (Hakala, 2017, s. 12). Ungdomars och unga vuxnas välmående är ett ämne som under de senaste åren blivit allt mer aktuellt och uppmärksammat i media. Studier har visat att nästan 30 procent av högskolestudenterna lider av psykiska problem och antalet studenter som upplever stress har fördubblats sedan 1960–70-talet (Kunttu & Pesonen, 2013). En ökning i stressen syns framförallt efter 2008 då en ny examensreform kom som försvårade långtidsstudier (Tiessalo, 2017).

Studenters välmående kan påverkas av flera faktorer. En av dem är studierna. Att glada och välmående studenter presterar bättre i sina studier kan verka som en självklarhet. Faktum är dock att detta samband har utforskats förvånansvärt lite. Det är ändå skäl att komma ihåg att alla uppfattar sin egen hälsa på olika sätt och således kan det vara svårt att jämföra välmående individer emellan. En student kan lättare än en annan student känna symptom. Forskare har bland annat kommit fram till att kvinnor oftare än män känner av olika hälsorelaterade symptom. Det här kan bero på flera olika saker.

Två tänkbara orsaker kan vara att kvinnor oftare än män känner av olika symptom på sjukdom. Det här kan bero på att kvinnor känner till vilka symptomen är eller på att kvinnor har lättare att uttrycka sina känslor. En annan förklarande faktor är att det passar kvinnorollen bättre att vara sjuk än det gör mansrollen (Kunttu, 2004, s. 37–39). I en undersökning gjord av Studenternas hälsovårdsstiftelse år 2016 upplevde varannan kvinna dagligen symptom på nedsatt psykiskt välmående medan bara var tredje man kände symptom dagligen. I samma studie framgår också att kvinnor oftare än män känner sig utbrända av sina studier (SHVS, 2017). På grund av det här kommer avhandlingen också att analysera skillnader mellan hur kvinnor och män upplever välmående och studiemotivation.

1.2 Syfte och frågeställning

Jag är intresserad av finländska universitetsstudenter och mer specifikt deras studiemotivation. Syftet med avhandlingen är att undersöka vad som inverkar på universitetsstudenters

studiemotivation i Finland. Målet är att ta reda på hur universitetets stöd och studenternas välmående påverkar studenternas studiemotivation. Avhandlingens centrala frågeställning är:

”Finns det ett samband mellan universitetets stöd och studenters studiemotivation?”

Med universitetets stöd avses i denna avhandling handledning som erbjudits studenter samt interaktion och feedback mellan personal och studenter inom ett universitet. Förutom den centrala frågeställningen kommer avhandlingen att försöka besvara ytterligare en forskningsfråga:

”Finns det ett samband mellan studenters välmående och deras studiemotivation?”

Välmående kommer i denna avhandling att studeras enligt studenters egen subjektiva uppfattning om sitt välmående. Avhandlingen kommer därtill att granska ifall det finns skillnader mellan hur kvinnor och män samt studenter inom olika utbildningsområden uppfattar studiemotivation.

1.3 Avhandlingens disposition

Inledningsvis har ämnet för pro gradu-avhandlingen introducerats. I det första kapitlet har bakgrund, syfte och frågeställningar presenterats. Kapitel två till fem tillhör teoridelen av avhandlingen. I kapitel två behandlas studief framgång. Kapitlet inleds med en förklaring av vad begreppet studief framgång innebär, hur studief framgång kan upplevas och fortsätter sedan med att redogöra för olika faktorer som påverkar studief framgång.

Kapitel tre behandlar studiemotivation (den beroende variabeln). Kapitlet inleds med en diskussion om vad motivation är och hur begreppet studiemotivation kan definieras. Kapitlet fortsätter sedan med att redogöra för olika faktorer som påverkar studiemotivation, både positivt respektive negativt. I kapitel fyra presenteras universitetets roll i denna undersökning. Detta görs genom att ta upp bland annat handledningens, interaktionens och feedbackens (de oberoende variablerna) inverkan på studenternas studiemotivation och studief framgång. Kapitel fem behandlar välmående (ytterligare en oberoende variabel) bland högskolestudenter. Kapitlet beskriver hur välmående uppfattas i den här avhandlingen samt hur finländska högskolestudenter mår i dagens läge.

Från och med kapitel sex börjar avhandlingens empiriska del. I kapitel sex presenteras avhandlingens metod och material. I kapitel sju presenteras avhandlingens analys. Kapitlet inleds med en bakgrund över undersökningens respondenter och fortsätter sedan med en frekvensanalys. Analysen innehåller även medelvärdesanalyser, en för varje oberoende variabel. Medelvärdesanalyserna synliggör skillnader i hur studiemotivation uppfattas. Kapitlet avslutas med en sammanställande analys i form av en regressionsanalys. I kapitel åtta diskuteras och jämförs analysens resultat med den tidigare forskning som presenterats i teoridelen av avhandlingen. Avhandlingen avslutas i kapitel nio med en sammanfattning av avhandlingen.

2. Studief framgång

Studief framgång är ett välstuderat och diskuterat begrepp. Trots detta finns det många olika åsikter om vad studief framgång är och vad som påverkar det. Forskning har påvisat att det finns ett samband mellan välmående och studief framgång. Studenters välmående påverkar hur deras studier framskrider. Studenter med ett gott välmående är bättre beslutsfattare, de visar bättre mellanmänskligt beteende och klarar av sina prestationer bättre (Wright & Cropanzano, 2004, s. 341). Att uppnå studief framgång är viktigt för många parter. Dels är det viktigt för studenten själv, dels för universitetet som studenterna studerar vid men dels också för samhället. Mycket av det här beror på pengar. Högskoleutbildningen i Finland är en av de statligt mest finansierade i världen (Cai & Kivistö, 2013, s. 57). De finländska universiteterna är offentliga organisationer som är styrda av staten och de får sin huvudsakliga finansiering därifrån.

Finland satsar mycket på utbildningen i landet och således är det önskvärt att studenterna uppnår studief framgång som en följd av det här. De finländska universiteterna är beroende av sina studenter. Det här beror till stor del på att universitetens finansiering bestäms enligt universitetsstudenternas studief framgång. Universitetet kostar mycket för samhället och än så länge är universitetsstudier gratis för alla finländska medborgare. Finland och de andra nordiska välfärdsstaterna har haft som ett centralt mål att alla ska ha lika möjligheter att börja studera, oberoende av socioekonomisk bakgrund. I Finland har det här framförallt genomförts genom att öka studieplatserna inom högre utbildning och genom att sprida ut högskolorna runt om i Finland (Mattila, 2005, s. 24, 49).

I det här kapitlet diskuteras vad studief framgång är. I den andra delen av kapitlet presenteras faktorer som kan påverka studief framgång.

2.1 Vad är studief framgång?

Andersson och Grysell (2002) förklarar studief framgång som att en student uppnått ett visst mått av kunskap och färdigheter. Det är alltså inte fråga om vad själva begreppet betyder. Diskussion uppstår då parter med olika synsätt diskuterar begreppet (Andersson & Grysell, 2002, s. 1, 53). En student uppfattar kanske studief framgång enligt andra kriterier än en läroanstalt. Därtill kan begreppet ha olika innebörd för enskilda människor.

Problem uppstår då man vill försöka mäta studieframgång. Att mäta studieframgång kan nämligen vara svårt. Ett av de lättaste sätten att mäta studieframgång är att kontrollera hur många studiepoäng en student lyckas få (Eriksson & Henriksson, 2009, s. 11). Att mäta studieframgång genom att kontrollera antalet studiepoäng en student får under ett läsår kan dock vara problematiskt. För att få studiepoäng krävs ofta att studenten klarar av någon slags slutprestation, exempelvis en sluttentamen. Kurser kan vara arbetskrävande och ibland går studenter om kurser flera gånger för att de inte klarar av sluttentamen. En underkänd sluttentamen leder ofta till att hela kursen underkänns. Detta innebär att en student som arbetat under en hel kurs men inte klarar av sluttentamen blir utan studiepoäng, och således kvarstår inget bevis på att studenten faktiskt arbetat.

Ytterligare förekommer skillnader på vad studieframgång verkligen är och hur studieframgång upplevs. Studenter upplever studieframgång individuellt och därför kan begreppet innebära olika saker beroende på vem man frågar. För en student kan studieframgång betyda att hen är framgångsrik i studierna, i bemärkelsen goda vitsord. För en annan student kan framgång i studierna innebära en avklarad kurs för att få studiepoäng, utan vidare krav på vitsord. För en tredje student kan studieframgång betyda att hen kommer vidare i sina studier genom att utveckla sin kunskap inom sitt ämne, utan att konkret avklara en kurs. Faktorer som påverkar hur en student upplever studieframgång är exempelvis studentens bakgrund och tidigare uppfattningar om utbildning (Andersson & Grysell, 2002, s. 60).

Universitetsstudier kan jämföras med ett arbete för universitetsstudenter. Detta då studierna för många studenter är deras huvudsyssla (Kallio, 2002, s. 7). Avsaknaden av ordentligt uttänkta teorier om relationen mellan välbefinnande och studieframgång har gjort att forskare istället utgått från teorier som gäller heltidsanställda (Cotton et al., 2002). Forskare har hittat flera likheter mellan studenter och heltidsanställda. Såväl studenter som heltidsanställda arbetar med specifika uppgifter, hanterar olika nivåer av kontroll och stöd, måste hålla sig inom tidsfrister och arbetar självständigt gentemot ett mål. Det som dock skiljer studenter från heltidsanställda arbetare är att de i högre grad än studenter bland annat har mer flexibla arbetsscheman och större chans att få arbeta med vad de vill (Cotton et al., 2002, Rode et al., 2005).

Säntti (1999) kallar en students arbetsförmåga för studieförmåga. En student avgör främst sin studieförmåga själv. Studieförmåga avgörs bland annat av studentens personlighet, motivation, handlingsförmåga och studentens krafter (Kunttu, 2004, s. 164). Kompetent undervisnings- och handledningsverksamhet är en konstruktiv faktor för en students studieförmåga. Till

undervisnings- och handledningsverksamheten hör bland annat interaktionen mellan student och lärare samt feedback och utvärdering (Kunttu, 2009).

2.2 Vad påverkar studieframgång?

Studieframgång kan påverkas av flera faktorer. Dessa är alla individuella för enskilda studenter och således finns det inget entydigt svar på vad som påverkar studieframgång. Schiefele, Krapp och Winteler (1992, s. 184) menar att tre grupper av faktorer kan påverka studieframgång. Dessa är studentkaraktäristiska, förhållanden i hemmet och skolkontext. Till de studentkaraktäristiska faktorerna hör faktorer som utmärker studenten, exempelvis intelligens. Faktorer som hör till gruppen förhållanden i hemmet är exempelvis socioekonomisk klass. Exempel på faktorer inom gruppen skolkontext är kvaliteten på undervisning. Flera studier har även hittat ett samband mellan studenters sociala integration och deras studieframgång (Andersson & Grysell, 2002, s. 54).

Vesikansa, Lempinen och Suomela (1998) menar att faktorer som påverkar studiernas framskridande kan vara yttre eller inre faktorer. De yttre faktorerna kan kategoriseras i fyra grupper och de inre faktorerna i tre grupper:

Yttre faktorer är

- faktorer kopplade till försörjning (hur studierna finansieras, förvärvsarbete)
- faktorer kopplade till universitetet (undervisning, handledning, atmosfär)
- faktorer kopplade till studiernas uppbyggnad (ämnesområde, studiernas form)
- faktorer kopplade till sysselsättning (kvalifikationer som uppskattas i arbetslivet, arbetssituation).

Inre faktorer är

- motivationsfaktorer
- orienteringsfaktorer
- inriktning mot utbildningsområdet.

Enligt Vesikansa et al. påverkas studieframgång alltså av en hel del faktorer. Av dessa faktorer är det bara en bråkdel som universitet själva kan påverka med sina egna åtgärder (Vesikansa et al., 1998, s. 8).

När forskare började undersöka studieframgång studerande många av dem förhållanden som var knutna till eleverna. Detta för att hitta individfaktorer som förklaring till framgång i skolan. Faktorer som undersöktes var exempelvis genetiska faktorer, så som intelligens eller kön, men även familjens socioekonomiska status studerades. Som en reaktion mot detta uppstod den forskning om skolframgång som började intressera sig för skolors betydelse för elevernas prestationer. Fokus riktades då istället på olika skolfaktorer, exempelvis undervisningens kvalitet (Jarl et al., 2017).

Många forskare har försökt förklara studieframgång genom att undersöka faktorer som påverkar den på olika sätt. Ett av de tidigaste fynd motivationsforskarna gjorde var att de hittade att det verkade finnas ett ganska linjärt samband mellan motivation och prestation. Forskarna märkte att studenternas prestation förbättrades när motivationen stärktes (Hakala, 2017, s. 9).

Vanligtvis avslutas eller avbryts studierna i studiernas slutskede (Horelli, 2011, s. 16). Flera forskare har undersökt faktorer som påverkar att studierna antingen framskrider eller bromsar studieframgången. Vuorinen et al. (2005) har utvärderat studiehandledning inom finländska högskolor. I deras utvärdering framträder faktorer som högskolorna själva anser att påverkar studiernas examineringstid och faktorer som gör att studierna framskrider inom tidsfristen. Dessa faktorer var studiehandledning, undervisning av hög kvalitet, kvaliteten på undervisningsprogrammen, att gå framåt som grupp, flexibilitet i kursutbudet, fungerande personlig studieplanering, utveckling av studiemiljön (exempelvis alternativa studier och sommarkurser), studiestödssystemet, tillgång till material som behövs samt motiverade studenter. Periodsystemet i högskolorna upplevs även som en bidragande faktor till att studierna framskrider bättre. Det här beror på att undervisningen, i och med perioderna, är mera jämnt fördelade under läsåret.

I samma utvärdering beskriver högskolorna även faktorer som de anser att bromsar studierna. Dessa faktorer är främst sådana som bara studenter själv kan påverka. Faktorer som nämns i utvärderingen är bland annat arbete, relationsproblem, påbörjande av arbete med en avhandling, inlärnings svårigheter och hälsorelaterade problem. I utvärderingen kommer även studenternas egna åsikter fram. Faktorer som studenter själva anser att bromsar studierna är organisering av studierna, bristande resurser (krockande kurser och tidsscheman), kurser som erbjuds för sällan, svårtillgänglig kurslitteratur samt förhandskrav till kurser (Vuorinen et al., 2005, s. 22–23).

Liimatainen et al. (2010) har undersökt orsaker till att studier drar ut på tiden bland högskolestudenter i Finland. I undersökningen påvisas flera orsaker till att studierna fördröjs

och drar ut på tiden. De fem vanligaste orsakerna till att studierna drar ut på tiden bland både universitetsstudenter och yrkeshögskolestudenter var arbete, brist på motivation, psykiskt illamående, relationsrelaterade orsaker och lathet. Ytterligare en vanlig orsak som framförallt framkom bland universitetsstudenter var brist på handledning (Liimatainen et al., 2010, s. 11–12). I en studiebarometer från 2014 frågades det av studenter i Finland vad de upplevt att har bromsat deras studier. De vanligaste faktorer som framkom i denna undersökning var arbete vid sidan om studierna, obligatorisk ordningsföljd på kurser eller deras dåliga tidsschema, svag motivation, personliga skäl, alltför arbetskrävande kurser och tentamina samt bristfällig handledning (Saari & Villa, 2016, s. 39).

I undervisnings- och kulturministeriets studentundersökning 2017 framgår att studenter upplever att den största faktorn till att studierna framskrider långsammare än önskat är att de måste se till att de kan försörja sig. En dryg fjärdedel (27%) av studenterna uppger att ordnandet av deras utkomst saktar in på studietakten. Den egna attityden och motivationen för studierna är en annan faktor som studenter upplever att påverkar studietakten negativt. I undersökningen svarade 23 procent att de upplever att detta får studierna att framskrida långsammare. Ytterligare två faktorer som har en negativ effekt på studietakten är studiernas kravnivå och studenternas välmående. Av studenterna uppger 21 procent att studiernas kravnivå påverkar studierna negativt och 20 procent av studenterna uppger att sviktande välmående påverkar studierna negativt.

I undersökningen framgår även faktorer som studenterna upplever att försnabbar studietakten. Över två tredjedelar (67%) av studenterna uppger att de egna studiefärdigheterna har en positiv inverkan på studiernas framskridande. Nästan hälften (47%) av studenterna uppger att den egna attityden och motivationen för studierna försnabbar studierna. Den tredje viktigaste faktorn är undervisningen, där 29 procent av studenterna uppger att de anser att undervisningen försnabbar studierna. Undersökningen påvisar även att studiehandledning har både en positiv och en negativ effekt på studieframgången. Av studenterna uppger 15 procent att studiehandledningen haft en positiv effekt och sju procent uppger att studiehandledning har en negativ effekt på studieframgången.

I undersökningen, i samband med faktorerna med att försnabba eller dröja på studierna, framgår även vad studenterna upplever att inte påverkar studieframgången. Studiehandledning finns även bland dem. Över två tredjedel av studenterna (67%) uppger att handledning inte påverkar studieframgången. Andra faktorer som studenterna uppger att inte påverkar studieframgången är bland annat aktivitet inom studentföreningar samt välmående. Av studenterna uppger 78

procent att aktivitet inom studentföreningar och 65 procent av studenterna att välmående inte påverkar studieframgången (Potila et al., 2017, s. 37–38).

Ett annat sätt att närma sig studieframgång är att studera hur nöjda studenterna är med sina studier och sitt universitet. Studier har visat att studenter som är nöjda med sitt universitet är mer framgångsrika i sina studier än studenter som inte är nöjda. Studieframgång kan därav även handla om intresse som kommer från studenten själv. Studenter som känner att de studerar fel ämne eller inte är intresserade av sina studier väljer möjligen medvetet att inte ha framgång i sina studier. Rode et al. (2005) menar att tillfredsställelse med livet i sin helhet, inte bara tillfredsställelse med universitetet, är viktigt för att uppnå studieframgång (Rode et al., 2005, s. 421).

McKenzie och Schweitzer (2001) har studerat faktorer som förutspår studieresultat bland studenter i Australien. Faktorer som de studerade var akademiska, psykosociala, kognitiva och demografiska. En omfattande mängd tidigare studier har hittat ett samband mellan tidigare studieresultat och prestationer på universitet. Tron på att man framgångsrikt kommer att klara en kurs förutspår även att studenten faktiskt klarar sig bättre. Det här kallas *self-efficacy*.

Self-efficacy handlar om tron på en själv, att man kommer att klara sig bra i exempelvis en kurs. Ytterligare en omfattande mängd studier lyfter fram betydelsen för att psykosociala variabler förutspår studieresultat. Psykosociala variabler som tidigare studier identifierat är bland annat integration i universitetet, engagemang för universitetet, tillfredsställelse med universitetet, ekonomiska svårigheter, karriärorientering, sociala stöd samt psykologisk hälsa.

Vincent Tinto (1975) är en av de forskare som studerat sambandet mellan psykosociala faktorer och studieframgång. Tinto har studerat varför studenter avbryter sina högskolestudier och tagit fram en modell som visar det här. Enligt Tinto avgör studenters upplevelse av integration och engagemang till universitetet hur studenterna klarar sig i sina studier. Enligt modellen kommer en student som inte är integrerad i universitetet att utveckla ett lågt engagemang till universitet. Tinto menar att akademisk och social integration (känslan av samhörighet och att passa in) samt engagemang för utbildning och institutionen (motivation att göra bra ifrån sig samt engagemang och identifikation med universitetet) är de viktigaste faktorerna som avgör en students framgång. McKenzie och Schweitzer (2001) kom i sin studie fram till att tidigare akademisk framgång är den faktor som starkast förutspår akademisk framgång. Därtill fann de att integration in i universitetet, självtillit och ansvar i arbetet förutspår goda studieresultat (McKenzie & Schweitzer, 2001, s. 4, 6–7, 9–10).

Kallio (2002, s. 25, 35) har studerat belastningen av universitetsstudier vid Jyväskylä universitet. I undersökningen framgår faktorer som studenterna upplever att belastar deras studier. Det som framgår som speciellt belastande är undervisningsformer där studenten påtagligen måste anstränga sig för att vara noggrann och intelligent. Övriga belastande faktorer är arbete med pro gradu-avhandling och andra skriftliga litteraturöversikter, inlärningsdagböcker samt att förbereda och hålla både normala föredrag och föredrag på seminarier. I undersökningen kommer det även fram faktorer studenterna upplevt att stört deras studier. Faktorer som stört studierna var bland annat dålig flexibilitet i genomförande av kurser, brist på tentamensböcker och brist på handledning. Ur Vallos (2007) rapport framgår att upplägg av undervisningen är den största faktorn som får studierna att dra ut på tiden. De två därpå följande största faktorerna är studieförmåga och hälsa (Vallo, 2007, s. 19).

Det finns ingen enskild orsak till att studierna avbryts eller försenas. Det här sker på grund av individens sociala bakgrundsfaktorer, högskolans miljö- och situationsfaktorer, samhällsliga faktorer på makronivå och personliga faktorer på mikronivå. Därtill finns det faktorer som stöter bort studenterna från studierna, så som missnöje med lärare eller misslyckande i tentamina samt faktorer som drar bort studenter från studierna, så som lön från en arbetsplats (Rainesalo, 1997, s. 9).

Studieframgång handlar om hur väl en student presterar i sina studier. Att mäta studieframgång kan vara besvärligt med tanke på att alla studenter upplever sin studieframgång individuellt. Såsom i det här kapitel redovisats kan studieframgång påverkas av flera olika faktorer. Dels är det frågan om privata angelägenheter som universitetet inte kan påverka men dels också frågan om universitetsrelaterade faktorer som universitet har makt att kontrollera.

Som det tidigare i kapitel framkom är studiemotivation en faktor som påverkar studieframgång. Inledningsvis skulle denna pro gradu-avhandling undersöka faktorer som påverkar hur framgångsrika studenter är i sina studier. På grund av brist på ett lämpligt material som mäter studieframgång fokuserar denna avhandling istället på att studera universitetsstudenters studiemotivation. Studiemotivation kommer att fungera som avhandlingens beroende variabel. I nästa kapitel kommer motivation och studiemotivation att behandlas. Därtill presenteras faktorer som påverkar studiemotivation.

3. Studiemotivation

Begreppet motivation är ett mångfacetterat ord med en rad olika synonymer, såsom drivkraft, intresse, lust och sporre. En enhällig definition på begreppet är svår att hitta. Detta beror på att begreppet har visat sig vara svårt att definiera. Forskare har under årens lopp behandlat och definierat begreppet på många olika sätt (Giota, 2002, s. 281). Motivation kan betyda otaligt många olika saker beroende på i vilken kontext ordet används. Kort kunde ordet definieras som det som får människor att göra något (Ahl, 2004, s. 20). Peltonen och Ruohotie (1992) definierar motivation som ett mentalt tillstånd vid en viss tidpunkt som avgör med vilken entusiasm och i vilket håll en människa agerar. Motivation är det som får en människa att vilja utföra något. Nationalencyklopedin definierar motivation som en ”*psykologisk term för de faktorer hos individen som väcker, formar och riktar beteendet mot olika mål.*” (Nationalencyklopedin, 2020).

Motivation är ett begrepp som studerats flitigt av forskare inom olika ämnesområden, främst inom psykologin men även inom andra vetenskaper. Genom olika motivationsteorier försöker forskare förklara varför människor handlar så som de gör och varför en del människor gör vissa saker hellre än andra (Nationalencyklopedin, 2020). Forskare har försökt definiera begreppet på sitt eget sätt men trots det här erbjuder de inget enhälligt svar. Det som många forskare dock är ense om är att motivation är något som kommer inifrån människan och som är relaterad till handling (Ahl, 2004, s. 21).

I detta kapitel diskuteras innebörden av begreppen motivation och studiemotivation samt vilka faktorer som påverkar positivt respektive negativt på studenters studiemotivation.

3.1 Motivation och studier

Forskare har studerat motivation i flera årtionden. Det här har lett till att det i dag finns ett flertal olika vetenskapliga teorier om vad motivation är. Trots detta finns det ingen teori som ensam är allmänt accepterad. Därtill finns det ingen allmänt accepterad motivationsteori som definierar och kombinerar alla relaterade faktorer i en motivationsprocess (Ruohotie, 1998, s. 50). Motivationsforskningen kan delas in i fyra olika inriktningar. Dessa är behavioristiska teorier, dynamiska teorier, kognitiva teorier och attributteorier (Klemola et al., 1989, s. 7).

En av de mest citerade motivationsteorierna är den amerikanska psykologen Abraham H. Maslows behovshierarki. I korthet handlar Maslows teori om att en människas behov kan delas in i fem kategorier, eller nivåer, där behoven i de lägre kategorierna behöver uppfyllas innan behoven i de högre kategorierna blir viktiga. Den första nivån är fysiologi, därefter följer trygghet, gemenskap, självkänsla och högst upp är självförverkligande. En annan motivationsteori är att människan handlar enligt eget rationellt tänkande och intresse och väljer det alternativ som är mest ekonomiskt gynnsamt (Ahl, 2004).

När forskare talar om motivation talar de ofta om inre och yttre motivation. Inre motivation handlar i korthet om att motivationen kommer från människans inre och inte alls påverkas av de yttre. Enligt Deci och Ryan (1985) grundar sig inre motivation på människans behov av kompetens som leder till beteenden och känslor som syftar till att man kan och klarar sig själv (Ahl, 2004, s. 46). Yttre motivation är å andra sidan beroende av omgivningen (Ruohotie, 1998, s. 38). Därtill har forskare delat in motivation i flera olika grupper. En del forskare definierar motivation som en komplex kombination av tankar, känslor och vilja, vars funktion och struktur fortfarande inte är helt känd. Andra forskare definierar motivation främst som människans inre behov att få något till stånd. Inom pedagogiken har man ofta refererat till motivation som inläringens drivkraft: ju mer engagerad en elev är, desto mer motiverad kan hen vara (Hakala, 2017, s. 8).

Stensmo (2005) kallar motivation som formas i samspel mellan en person och en situation för interaktiv motivation. Inom denna teori utgör prestationer och förväntningar en viktig del av motivationen. Prestationsmotivation innebär en människas lust att ta tag i något (exempelvis ett projekt), människans rädsla för att inte klara av projektet samt hur det påverkas av förväntningarna på människan i fråga.

Bostedt och Boström (2019) har studerat gymnasieelever vid ett svenskt gymnasium i syfte att analysera vilka, i förhållande till eleven, interna och externa faktorer som påverkar deras studiemotivation. De menar att samspelet mellan lärare, föräldrar och andras förväntningar samt egna ambitioner formar elevers prestationer. Studenter påverkas alltså av både av inre och yttre motivation men också av de interaktiva motivationsfaktorerna. Här har lärarna en väsentlig roll. Stensmo (2005) kallar lärarna för motivatörer som bland annat genom sitt engagemang och stöd kan stärka elevers motivation (Bostedt & Boström, 2019, s. 13, 19).

Motivation har således en viktig roll även bland studenter. Vincent Tinto (2017) menar att en students motivation påverkas av sina mål, sin självförtroende (self-efficacy), känslan av samhörighet

(sense of belonging) och belåtenhet med studiehelhet (perceptions of curriculum). Enligt Tinto är motivation nödvändigt för att en student ska orka fortsätta studera. För att klara av att fortsätta studera, även trots motgångar och utmaningar, behöver en student motivation och de effekter motivationen frambringar (Tinto, 2017). Motivation spelar också en betydelsefull roll för inläringen. Motivation bidrar till effektivitet och underlättar att studenten uppnår sina mål (Huuki et al., 2017, s. 50).

Men är motivation nödvändigt för inläring? Det här ifrågasätter Nyberg och Ruohotie (1988) i sin rapport. Enligt dem varierar ståndpunkterna allt från inställningen att ingen inläring sker utan motivation till total förnekelse av att motivation behövs för inläring (Nyberg & Ruohotie, 1988, s. 3). Koistinen (2010) menar att det är svårt att förstå en människas lärande, tänkande och handling utan att känna till hans eller hennes intressen och önsknings, alltså motivation. Enligt Koistinen behövs motivation för att en människa ska kunna lära sig och är således en viktig del av inlärningsprocessen (Koistinen, 2010, s. 34).

Biggs (1999) betonar däremot att motivation är en följd av god undervisning, inte en förutsättning för den. God undervisning räcker dock inte för att motivera alla studenter ifall studenterna saknar vilja att lära sig. Enligt Lindblom-Ylänne et al. (2001) kan motivation uppstå på två sätt. För det första genom att studenterna upplever att det som de studerar är viktigt och har ett värde för studenten och för det andra att studenten kan förvänta sig att klara sig i sina studier. Motivation uppstår inte heller enbart i studentens sinne. Motivation uppstår och upprätthålls även med hjälp av lärarna. Också utbildningsmiljön, studiekamraterna och utbildningsområdet spelar en avgörande roll för en enskild students studiemotivation (Lindblom-Ylänne & Nevgi, 2003, s. 129).

3.2 Faktorer som påverkar studiemotivation

Studiemotivation kan påverkas av flera olika faktorer. Dessa är alla individuella för enskilda studenter och således finns det inget entydigt svar på vad som påverkar studenters motivation för sina studier. Peltonen och Ruohotie (1992) har i sin bok *Oppimismotivaatio: Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta* sammanfattat en tabell med faktorer kopplade till studiemotivation. Peltonen och Ruohotie delar in dessa faktorer i fyra grupper:

- personlighet
- den fysiska omgivningen

- social interaktion
- studieämne/studieuppgifter.

Till den första gruppen, personlighet, hör bland annat egen talang och förmåga, fysiska egenskaper (såsom kön, ålder, hälsa), egna attityder, hobbyn och behov. I den andra gruppen, den fysiska omgivningen, finns bland annat faktorer såsom studiemiljön och funktioner (såsom gruppstorlekar och undervisningsutrymmen), miljön i hemmet och den övriga omgivningen.

Inom den tredje gruppen, social interaktion, finns både faktorer som är universitetsrelaterade och faktorer som inte är det. Bland de icke universitetsrelaterade faktorerna finns bland annat vänner, atmosfären och relationer i hemmet. Bland de universitetsrelaterade faktorerna finns atmosfären i skolan och klassen, lärarens egenskaper (såsom undervisningsteknik och personlighet), interaktionen mellan lärare och student, interaktionen mellan hemmet och läroanstalten samt interaktionen mellan läroanstalten och samhället. Inom den sista och fjärde gruppen, studieämne eller studieuppgifter, finns tre faktorer. Dessa är studiernas innehåll (såsom undervisningens svårighetsgrad, mångsidighet, klarhet och självständighet), intern feedback (prestationer, framgång, känslan av att lyckas) och målorientering (Peltonen & Ruohotie, 1992, s. 82–83).

Studiemotivation kan påverkas av såväl personliga som universitetsrelaterade faktorer. Universitet har möjlighet att på flera olika sätt motivera sina studenter (Huuki et al., 2017). På grund av det här är det skäl att utreda vilka faktorer som påverkar studenters motivation och på vilket sätt. Härnäst kommer motivationsfaktorerna att delas in i två grupper: faktorer som har en positiv effekt på studenters motivation för sina studier och faktorer som har en negativ effekt på studiemotivationen.

3.2.1 Positiva effekter

Som tidigare nämndes spelar universiteten en väsentlig roll för att påverka sina studenters studiemotivation. Ett universitet kan motivera sina studenter bland annat genom att skapa bra inlärningsupplevelser samt erbjuda kunnig och tillräckligt handledning och feedback. Studenters studiemotivation kan delvis också uppstå som en följd av god undervisning (Huuki et al., 2017).

Nyberg och Ruohotie (1988) kartlägger i sin rapport faktorer som påverkar motivation och inläring bland elever i yrkesläroanstalter. Enligt dem är det för motivationens skull viktigt att elever upplever undervisningen som meningsfull. Nyberg och Ruohotie menar att individuell feedback, exempelvis i form av skrivna kommentarer, har en mycket större positiv effekt på en students motivation än effekten av ett vitsord i form av en siffra. En students inre motivation påverkas på olika sätt av feedback. Sättet lärare ger feedback åt sina studenter i samband med provutgivning påverkar också studiemotivationen (Nyberg & Ruohotie, 1988).

Motiverade lärare kan också ha en positiv inverkan på studenternas motivation. Genom att lärare tar på sig ansvaret för att se till att väcka intresse hos sina studenter skapar läraren även bra förutsättningar för att studenternas studiemotivation ska öka. Lärare som stöder studenterna att själv påverka och genomföra sina studier ökar också studenternas studiemotivation. Det är även lättare för en lärare att väcka och upprätthålla studenternas motivation då studenterna inser att de har förmågan att påverka sin egen inlärningsprocess (Lindblom-Ylänne & Nevgi, 2003, s. 134).

En students motivation för studierna är också kopplad till den sociala utbildningsmiljön, övriga studenter samt lärare. De sociala faktorerna kan till och med ibland utgöra den viktigaste motivationsfaktorn för en student. Studenters motivation stärks om de känner att deras lärare är inspirerande och uppmuntrande (Leppisaari, 2017, s. 43). Vid motivationsproblem förstärker god undervisning och studiegemenskapen intresset för utbildningsområdet (Kunttu, 2009).

Korhonen och Hietava (2011) har studerat faktorer som motiverar och inte motiverar studenter vid Tammerfors universitet 2006–2007. De har studerat motivationsfaktorer som både är anknutna och icke anknutna till utbildningsmiljön. Till de motivationsfaktorer som motiverar studenter, och som är anknutna till utbildningsmiljön, finns bland annat inspirerande och stödjande lärare som litar på sina studenter, intressanta kurser och teman, framgång och framsteg i studierna, bra vitsord samt känslan att man har tagit rätt beslut (Korhonen & Hietava, 2011).

3.2.2 Negativa effekter

Korhonen och Hietava (2011) kom i sin studie fram till att de faktorer som främst ökar studenternas studiemotivation är anknutna till en mera privat kontext, så som studentens utvecklingsmål och egen uppfattning om sig själv som student. De faktorer som har en negativ

effekt på studenternas studiemotivation är däremot främst relaterade till utbildningsmiljön. De faktorer som Korhonen och Hietava i sin studie kom fram till att inte bidrar till ökad studiemotivation var bland annat omotiverade lärare och kurser som upplevs onödiga och är för lätta eller för svåra. Andra faktorer som inte motiverade studenterna var dålig studieatmosfär, osäkerhet om den egna branschen samt tankar om att byta inriktning. I studien framkom också att yttre faktorer kan påverka motivationen. Exempel på sådana yttre faktorer kan vara arbete, familj och boende (Korhonen & Hietava, 2011).

Andra faktorer, relaterade till utbildningsmiljön, som tidigare studier har kommit fram till att försvaga studenters motivation är svag uppläggning av undervisningen, oklara anvisningar för genomförande av studierna, dålig tillgång till handledning samt studenters svaga studietekniker (Huuki et al., 2017, s. 52).

Sammanfattningsvis kan konstateras att studenters studiemotivation, liksom studieframgång, kan påverkas av flera olika faktorer, såväl personliga som universitetsrelaterade faktorer. Eftersom denna avhandling har som målsättning att ta reda på hur universitetens stöd påverkar studenternas studiemotivation så kommer avhandlingen härfter att fokusera endast på de universitetsrelaterade faktorerna. Universitetsrelaterade faktorer som i detta kapitel presenterades var bland annat handledning, lärarnas roll, feedback och undervisning.

Nästa kapitel i avhandlingen kommer att gå in på universitetens roll i frågan om studiemotivation för att se hur universiteten kan inverka på sina studenters framgång i studierna.

4. Universitetets inverkan på studiemotivation och studieframgång

Universitet kan genom att erbjuda stöd till sina studenter påverka att deras studier framskrider. I detta kapitlet kommer åtgärder som universitet har för att påverka sina studenters motivation för studierna, och således även studieframgång, att presenteras. Kapitlet börjar inledningsvis med att redogöra varför det för universiteten är viktigt att studenterna är framgångsrika i sina studier och därefter fortsätter kapitlet med att presentera olika universitetsrelaterade åtgärder som påverkar studieframgång och studiemotivation.

4.1 Varför är framgångsrika studenter viktiga?

Universiteten har en viktig funktion i samhället. Universiteten har som uppgift att främja den fria forskningen och den vetenskapliga och konstnärliga bildningen och att fostra studenter till att tjäna fosterlandet (Universitetslagen 558/2009, 2§). Därtill har universiteteten som uppgift att producera information om den nyaste forskningen och att förse samhället med den högsta utbildningen (Kallio, 2002, s. 35). Ett gemensamt mål för alla universitet är att de syftar till studieframgång. Att studenterna presterar är viktigt för universiteten av flera olika orsaker och universiteten är beroende av sina studenter. Dels för att universiteten behöver studenter för att kunna bedriva utbildningen men dels också för att studenterna delvis finansierar universiteten.

Studenter som inte studerar klart eller som drar ut på studietiden innebär kostnader för flera parter. Brist på en akademisk examen på grund av avbrott i universitetsstudierna orsakar problem på både individ- och samhällsnivå. Studenter som avbryter sina studier drivs med stor sannolikhet till osäkra anställningsförhållanden eller till arbetslöshet. Samhället lider å andra sidan av att inte kunna dra nytta av de investeringar de lagt i utbildningen (Horelli, 2011, s. 16).

De finländska universiteten är autonoma juridiska personer som själva har rätt att fatta beslut gällande den interna förvaltningen. Undervisnings- och kulturministeriet styr dock verksamheten vid högskolorna på olika sätt och därför är de ständigt i dialog med högskolorna (Undervisnings- och kulturministeriet, 2018). Utöver detta styrs universiteten av universitetslagen 558/2009. Universiteten är offentliga organisationer som får sin basfinansiering av undervisnings- och kulturministeriet. Beloppet på basfinansieringen som universiteten får varierar. För detta finns en kalkylerad modell som grundar sig på prestationer

inom utbildning och forskning. Universitet får således finansiering beroende på hur väl deras studenter och forskare presterat.

På grund av detta är det även ur universitetets synvinkel viktigt att studenterna presterar studieframgång. Prestationer som ger finansiering till universiteten är exempelvis antalet avlagda examen, antalet studenter som fått ihop 55 studiepoäng per läsår och publicerade texter. Regeringen bestämmer årligen beloppet på basfinansieringen som undervisnings- och kulturministeriet tilldelar högskoleundervisningen vid yrkeshögskolor och universitet. Högskolorna finansieras även av andra externa aktörer, exempelvis av Finlands Akademi, TEKES, Europeiska Unionen (EU), stiftelser och företag (Undervisnings- och kulturministeriet, 2018).

Det är även ur statens synvinkel viktigt att universitetsstudenter blir klara inom tidsfristen. Målet är att kandidatstudierna ska ta tre år och magisterstudierna två år så att studenten utexamineras som magister på fem år. En magisterexamen omfattar 300 studiepoäng, varav 180 studiepoäng tillhör kandidatstudierna och 120 studiepoäng magisterstudierna. För att uppnå 300 studiepoäng på fem år krävs det att studenten presterar och avklarar 60 studiepoäng per läsår.

En universitetsstudent studerar vanligen nio månader per år. Höstterminen pågår från och med början av september till december och vårterminen från januari till slutet på maj. Terminerna åtskiljs av ett jullov som kan vara upp till en månad långt. För att en student ska uppnå 60 studiepoäng under nio månader behöver studenten avklara 6,67 studiepoäng per månad. 60 studiepoäng motsvarar 1 600 timmar arbete och 27 timmar arbete för ett studiepoäng (Åbo Akademi, 2018). För att en student ska få ihop 6,67 studiepoäng per månad krävs 180 timmar arbete i månaden, vilket blir 45 timmar varje vecka. En student behöver således arbeta mer än många heltidsanställda som ofta arbetar omkring 40 timmars arbetsveckor. I verkligheten är läsåret inte heller alltid nio månader långt. Inom en del ämnen börjar läsåret först i slutet på september och pågår bara fram till slutet av april (Vesikansa et al., 1998, s. 36).

Kravet på att avklara 60 studiepoäng per läsår upplevs därför som slitsamt för många studenter och alla klarar inte av den snabba studietakt staten förespråkar. För att universitetet ska få finansiering av staten krävs det att studenten får ihop 55 studiepoäng under ett läsår. Antalet studenter som klarar av detta har ökat de senaste åren men procenten är fortfarande låg. Läsåret 2017–2018 klarade 43,2 procent av de finländska universitetsstudenterna av detta men sex år tidigare, läsåret 2011–2012, klarade bara 36,8 procent av studenterna av att avklara 55 studiepoäng under ett läsår (Vipunen, 2019).

För att få studiepenning kräver Folkpensionsanstalten (FPA) att studenterna avklarar fem studiepoäng per stödmånad och minst 20 studiepoäng under varje läsår (Folkpensionsanstalten, 2018). Med andra ord krävs det att studenten avklarar 45 studiepoäng under varje läsår för att få studiepenning för nio månaders studier. Även detta ställer till med problem för en del studenter. Årligen får många studenter betala tillbaka hela eller delar av sitt studiestöd. Det är följaktligen viktigt att universiteten stöder sina studenter i sina studier för att de ska klara av dessa hårda krav.

4.2 Universitetets åtgärder

Universitetsstudier kan se olika ut beroende på universitet och studieinriktning. Humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen är ofta mera flexibla både gällande genomförande av studierna och gällande val av kurser. Studier inom exempelvis medicinska ämnen kan däremot vara mera strikta och kurserna är ofta bestämda på förhand (Laaksonen, 2005, s. 30). Universiteten kan även välja att satsa och fokusera på olika saker. Exempelvis vid rekrytering av nya studenter kan universitet tänka olika. En del universitet satsar på att locka till sig studenter medan andra universitet litar på sitt rykte och fokuserar på undervisning. Därtill kan en del universitet satsa mera på exempelvis forskning.

Universiteten kan påverka sina studenters framgång i sina studier på olika sätt. Bland annat kan lärare på flera sätt påverka studenters studiemotivation. En lärare kan öka och väcka en students intresse för studierna och ge stöd på olika sätt för att studenten ska klara av att komma framåt i sina studier. Det här sker både genom handledning samt genom interaktion och feedback. Därtill påverkar lärarens egen motivation och interaktions- och undervisningsförmåga starkt studenternas inlärningsprocess (Lindblom-Ylänne et al., 2003, s. 132).

En faktor som visat sig påverka studieframgång är studiehandledningen vid universitet. En handledare kan stöda studenters intresse genom att påvisa behovet av kunskap och färdigheter senare i livet och genom att organisera undervisningssituationerna så att studenterna upplever undervisningen som meningsfull och viktig (Ruohotie, 1998, s. 39). Lärarens egen motivation i samband med utbildningstekniska åtgärder är tydligt relaterad till studenters motivation och personlighet och därmed deras inlärningsresultat (Peltonen & Ruohotie, 1992, s. 95). Lärarna kan även med sitt engagemang och stöd stärka eleverns motivation för studierna (Bostedt & Boström, 2019).

Steget från gymnasiet till universitet kan för många studenter vara stort. På grund av detta är det framförallt viktigt att studenter i början av sina studier handleds på rätt sätt. Studenter som nyligen inlett sina studier har svårare att bedöma sin egen framgång och har således ett starkare behov att få veta att de är på rätt spår i sina studier. Wankowksi (1981) som studerat undervisning vid högskolor anser att studenter, särskilt i början av sina studier, behöver få feedback för att klara av sina studier (Nyberg och Ruohotie, 1988, s. 47–48).

4.2.1 Studiehandedning

Studiehandedning är en viktig del av universitetsstudierna. Studiehandedning är en faktor som påverkar studiernas examineringstid och bidrar till att studierna framskrider inom tidsfristen (Vuorinen et al., 2005). Bristfällig handledning är också en faktor till att studenter upplever att deras studier inte framskrider i den takt de skulle önska (Vallo, 2007, Saari & Villa, 2016). Studiehandedning innebär att studenter får hjälp med att hantera sina studier från någon inom personalen vid högskolorna. Inom ett universitet erbjuds handledning och rådgivning av flera olika aktörer. Bland dessa finns exempelvis amanuenser, tutorer, studiesekreterare, studiehandedare, sekreterare för internationella ärenden, karriärrådgivare och studiepsykologer (Mikkonen et. al., 2003, s. 37). Handedning på ett universitet innebär vägledning i studierna, karriärplanering samt handledning för att växa personligt eller professionellt.

Efterfrågan på studiehandedning började öka rejält på 1990-talet. Orsaken till detta var bland annat att människorna som då sökte sig till högskolorna började höra till en mera brokig skara, valbarheten inom studierna ökade och studievägar blev mera individuella. Efterfrågan på studiehandedning har pressat högskolorna att utveckla sin studiehandedning vilket har lett till att handlednings- och undervisningspersonalens kompetens har förbättrats från 1990-talet fram till i dag (Moitus et al., 2001, s. 55).

Syftet med studiehandedning är att stöda studenten och dess studier (Kurri, 2006, s. 29). Målsättningen med studiehandedning ser olika ut beroende på från vilken synvinkel man ser på saken. Studiehandedningens mål kan indelas i två huvudgrupper: högskolecentrala och studiecentrala mål. De högskolecentrala målsättningarna är främst relaterade till kvantitativa studie- och examensmål, exempelvis att påskynda och försöka effektivisera studier, förkorta studietiden samt att förhindra att studierna avbryts. Vissa högskolor kan även ha information om högskolan samt studentrekrytering som målsättningar. Studiecentrala målsättningar är att

stöda och uppmuntra studenterna i deras studier och att utveckla studenten till att bli kompetent inom sitt studieområde.

Därtill har studiehandledningen som mål att motivera studenten att stärka och utveckla studentens personliga styrkor, att öka studieplaneringen samt att effektivisera studieprocessen. Studenterna anser själva att syftet med studiehandledning är att de själva ska veta hur de ska gå tillväga för att nå sina studiemål i sin egen tidtabell och att få veta vilka alternativ det finns för studiehelheten (Moitus et al., 2001, s. 24, 66).

Mikkonen et al. (2003) menar att handledningens främsta mål har ansetts vara att göra den onödig. Detta genom att stöda studenten att bli en självständig, innovativ och kritiskt tänkande medborgare. Universitetsstudenter måste kunna ta mer ansvar för sina studier, sin studieplanering och sitt lärande allt efter att studierna framskrider. Trots detta vill en del av studenterna få färdiga svar av sina handledare på sina problem. Studenter väntar på information och rådgivning och förväntar sig därtill ofta att handledningen ska vara lätt och snabbt tillgängligt. För att studenterna ska kunna bli självständiga behöver de lära sig att själv kunna hitta lösningar på sina problem. Handledning kan av den orsaken inte vara enkelriktad och erbjuda färdiga lösningar (Mikkonen et al., 2003, s. 35, 38).

Trots detta är det viktigt att en student får studiehandledning då studenten behöver det. Brist på studiehandledning är nämligen en faktor till att studenter får mer psykiska symptom (Laaksonen, 2005, s. 80). Studiehandledning bör vara tillgängligt för studenten under hela studentens studietid. Studiehandledning bör finnas tillgänglig från och med att studierna inleds till att examen är uppnådd. Studiehandledning bör finnas tillgänglig till och med före studierna konkret inleds, vid antagningsskedet (Moitus et al., 2001, Vuorinen et al., 2005, Kurri, 2006, s. 29). Detta är viktigt för att studenten ska uppnå goda resultat under sin studietid (Vuorinen et al., 2005, s. 21). Handledning i dess olika former, tillsammans med kamratstöd, är också centralt för att stöda en student att ta examen (Horelli, 2011).

Som tidigare nämnts har avsaknad av handledning varit en orsak till att studenter inte upplever att de uppnår studieframgång. Brist på handledning bromsar högskolestudenters studier och möjligheter att bli färdiga. Detta gäller speciellt universitetsstudenter. Studenter upplever att de inte får handledning för att komma vidare i studierna. Studenter upplever även att de inte känner till studiernas styrsystem och att de inte vet vem som styr inom olika ämnen (Liimatainen et al., 2010, s. 22). Tre fjärdedelar av högskolorna i Finland anser att effektiv studiehandledning bidrar till att studierna bättre genomförs inom tidsfristen och att studiehandledningen minskar risken

till att studierna avbryts (Vuorinen et al., 2005, s. 21). Det är således skäl för universiteten att satsa på sin handledning och att se till att alla studenter vet var de kan få handledning och vid vilka tillfällen de kan söka sig till en handledare.

4.2.2 Interaktion och feedback

Feedback har både en informativ och motivationsutvecklande effekt (Ruohotie, 1998, s. 123). Trots att begreppet feedback ofta används är det inte helt klart vad begreppet innebär. Feedback är en generisk term, en förklädning för många syften som ofta inte är tydligt bekräftade (Price et al., 2010, s. 278). Nationalencyklopedin definierar återkoppling (engelskans feedback) som *”principen att föra tillbaka signaler från ett system och låta denna information i sin tur påverka systemet”* (Nationalencyklopedin, 2020). Feedback har visat sig spela en betydande roll för studenters inläring (Ferguson, 2011, Jonsson, 2013). Enligt metastudier och litteraturgenomgångar kan feedback vara en av de mest kraftfulla faktorerna som påverkar studenters inläring och studieframgång (Jonsson, 2013, s. 63).

Som tidigare i kapitlet nämndes kan också lärare påverka sina studenters studiemotivation. Läraren spelar en avgörande roll när det gäller att väcka intresse och motivation hos studenterna (Lindblom-Ylänne & Nevgi, 2003, s. 131). Interaktionen mellan lärare och student har också inverkan på studentens studiemotivation (Peltonen & Ruohotie, 1992). En lärare kan motivera sin student genom att ge studenten feedback som får studenten att tro på att studentens studieframgång är beroende av ansträngning och förmåga. Genom att ge uppmuntrande feedback kan en lärare få en student att bibehålla sin studieframgång (Ruohotie, 1998, s. 122–123).

Feedback som en student får påverkar även starkt studentens studiemotivation. Feedback som en student får påverkar därtill också studentens egen självbild som student samt studentens uppfattning som framtida expert (Lindblom-Ylänne & Nevgi, 2003, s. 259). Det funktionella syftet med feedback är att fylla gapet mellan en students prestationsnivå och det lärandemål studenten önskar. För många studenter är det emellertid feedback endast ifall feedbacken har en inverkan på gapet och har en inverkan på inläringen (Evans, 2013, s. 71).

Ett flertal forskare har försökt dekonstruera feedback i försök att belysa dess huvudsakliga syften. Hattie och Timperley (2007) har skilt mellan fyra olika typer av feedback som de hävdar att har varierande effekter på studenters inläring. Dessa är feedback med fokus på uppgift

(task), process (process), självreglering (self-regulation) och individualitet (self). Feedback med fokus på uppgifter handlar om att betona information och aktiviteter i syfte att klargöra och förstärka aspekter av inläring. Feedback med fokus på processen handlar om att fokusera på vad en student kan göra för att gå vidare med sin inläring och feedback med självreglering som fokus fokuserar på metakognitiva element som inkluderar hur en student kan utvärdera de strategier som hen använder. Individuell feedback fokuserar på personliga attribut, exempelvis hur bra studenten har gjort i från sig (Evans, 2013, s. 72).

Tidigare forskning har påvisat att studenter generellt sätt är missnöjda med kvaliteten på den feedback och/eller de feedbackprocesser som används vid universitet (Ferguson, 2011, s. 51, Evans, 2013, s. 73). På grund av detta har forskare försökt undersöka hurdan feedback studenterna önskar sig. Ferguson (2011) har undersökt vad universitetsstudenter i Australien uppfattar som effektiv feedback. I Fergusons studie tyckte studenterna att skriftlig feedback, som var personlig för ett specifikt arbete, var det bästa alternativet för feedback. Denna feedback bör vara positiv, tydlig och konstruktiv med fokus på att bekräfta vad studenten gjort väl samt vägleda studenten mot förbättringar i framtiden (Ferguson, 2011, s. 60).

Annan tidigare forskning indikerar nödvändigheten av att ge studenter feedback av bra kvalitet för att underlätta deras utveckling att bli självständiga studenter. Feedback med fokus på bedömning är avgörande för att främja och motivera eleverna att förbättra sig själva (Ferguson, 2011, s. 52). Feedback i form av förbättringsförslag av en lärare är också mer effektiv feedback än feedback enbart i form av en siffra eller antal poäng (Nyberg & Ruohotie, 1988).

Faktorer som påverkar kvaliteten på feedbacken är ganska väl definierade. För att feedback ska vara effektiv ska den helst vara uppgiftsrelaterad och fokusera på arbetet studenten har gjort istället för att fokusera på studentens karaktäristiska drag. Därtill bör feedback inte enbart ges som information om tidigare prestationer. Feedbacken bör också ges för att hjälpa studenterna att förbättra sina prestationer. Det är också allmänt antaget att feedback bör ges på ett speciellt och individualiserat sätt för att vara effektiv (Jonsson, 2013, s. 63).

4.2.3 Övriga universitetsrelaterade åtgärder

Andra områden där universitet kan påverka är bland annat undervisningsformerna. Universitet har möjlighet att påverka hurdana undervisningsformer de väljer att använda sig av. Universitetsundervisningen kan i praktiken fungera på många olika sätt.

Universitetsundervisning består oftast av tre undervisningsformer; föreläsningar, seminarier och laboratorier (Hegender, 2011, s. 73). Den traditionella universitetsundervisningen, lärare som föreläser för studenterna, är den vanligaste undervisningsformen. Föreläsningar kan man fysiskt delta i men även distansföreläsningar har blivit allt vanligare. Dels ordnas föreläsningar som man kan följa med via sin egen dator eller mobil, dels ordnas föreläsningar var föreläsaren finns på annan ort och således fungerar föreläsningen på distans. Gästföreläsningar är ytterligare en form av undervisning.

Det finns ingen undervisningsform som är klart bättre än någon annan. Undervisningsformer passar olika bra beroende på exempelvis ämnet som studeras, kurs, lärare eller studenter. Någon undervisningsform kan vara påfrestande för någon men vara bra för någon annan. Undervisningsformer kan ha olika sätt att närma sig inläring. Föreläsningar är allmänt ofta mera passiva än exempelvis seminarier och tentamina och arbete med pro gradu-avhandling kräver mycket mer individuell koncentration och självständigt arbete än att bara sitta och lyssna på en föreläsare på en föreläsning (Kallio, 2002, s. 11).

Föreläsningarna kan ordnas på olika sätt beroende på universitet eller ämne. Dels till innehåll, men dels även till praktiska saker. Föreläsningar kan även vara av olika karaktär. Föreläsningar kan vara interaktiva där deltagarna får vara med eller så kan de vara passiva där deltagarna sitter och lyssnar på föreläsaren. Interaktiva föreläsningar kan innehålla grupparbeten och workshops. Också uppgifternas karaktär påverkar studenters motivation för studierna. Studiemotivationen är som högst då uppgiften är tillräckligt utmanande och chansen att lyckas är tillräckligt stor. Studiemotivationen är å andra sidan låg då uppgiften är för svår eller för lätt (Peltonen & Ruohotie, 1992, s. 61).

Inom en del ämnen är grupparbeten en vanlig undervisningsform. Orsakerna till att ordna grupparbete kan vara flera. Exempelvis kan det vara brist på resurser, såsom tid och pengar, men grupparbete anses även ha pedagogiska följder som att människor lär sig bättre när de får samarbeta, förhandla och kompromissa med andra människor (Persson, 2008, s. 3). Idén med grupparbete har varit att självständiga individer möter andra individer för att samarbeta och gemensamt lära sig och utveckla nya perspektiv.

Att samarbeta med andra individer med olika kunskap kan bidra till att det egna lärandet förbättras. Genom att tillsammans arbeta med något kan studenterna lära sig nya saker om sig själva, som medarbetare, som ledare och om sitt eget sätt att lära sig (Edwardsson Stiwné, 2007, s. 36, 39). Grupparbeten har dock visat sig vara problematiska. Detta för att de av studenterna

upplevs som arbetskrävande med en snäv tidtabell som i sig sedan begränsar övriga saker i livet, exempelvis arbete eller övriga studier (Liuska 1998, s. 71–73). Därtill kan grupparbeten upplevas som slitsamma då studenterna i många fall inte själva kan påverka gruppens uppbyggnad. Detta kan ha en negativ effekt på de flitigare studenterna som upplever att de behöver arbeta hårdare för att få arbetet färdigt. Grupparbeten kan å andra sidan gynna mindre flitiga studenter som i och med ett grupparbete upplever att de inte behöver arbeta i lika stor utsträckning som de behöver i enskilda studieuppgifter.

Universitetsstudier är till sin karaktär fria och öppna, så i princip kan vem som helst komma och lyssna på en föreläsning (Repo-Kaarento & Levander, 2003, s. 151). Utbildning på högskolenivå är inte kopplad till närvaroplikt. Ibland förekommer det dock så kallad obligatorisk närvaro. Obligatorisk närvaro innebär att en lärare förväntar sig att studenterna ska närvara fysiskt, exempelvis på en föreläsning. Hur har då denna obligatoriska närvaro uppkommit om universitetsstudier inte har närvaroplikt? Hegender (2011) tänker att lärare vill att studenterna ska uppleva att alla undervisningstillfällen är lärorika och lika viktiga och att de således aktivt deltar i undervisningen. Om detta inte är fallet fungerar inte undervisningen och således har lärare börjat med närvaroplikt för att få studenter att närvara vid föreläsningar (Hegender, 2011, s. 73–74).

Sammanfattningsvis, som tidigare forskning och litteratur i detta kapitel påvisat kan bland annat handledning, interaktion och feedback påverka en students framgång i sina studier, vilket i sin tur även kan påverka studenternas motivation för dina studier. Således vore det viktigt för universiteteten att se till att dessa fungerar och erbjuds. Detta för att kunna underlätta sina studenters framgång i sina studier. Till följande behandlas välmående och hur det inverkar på studenternas studier.

5. Studenters välmående

Ett antal begrepp och ord används för att försöka beskriva hur väl människor har det. Ett av dessa begrepp är välmående. Välmående är såväl som begrepp och som fenomen brett och något som ständigt förändras. Välmående handlar ändå i någon mån om att en människa mår bra. Svensk ordbok definierar välmående som att må fysiskt bra (Svensk ordbok, 2009).

Vad är då skillnaden på hälsa och välmående? Den mest kända definitionen på hälsa definierades 1946 av världshälsoorganisationen (WHO). WHO definierar hälsa som ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte endast frånvaro av sjukdom (WHO, 2019). Till skillnad från hälsa saknas teoribaserade formuleringar om vad välmående är. Avsaknaden av en klar definition har gjort att forskare som studerat välmående har definierat välmående otydligt och alltför brett (Dodge et al., 2012, s. 222). Fler forskare har under åren försökt definiera välmående. Ett av de mer lyckade försöken gjordes av Shin och Johnson (1978) vars definition flera forskare senare har använt. Shin och Johnson definierade välmående som en global bedömning av en individs livskvalitet enligt kriterier individen själv valt. Definitionen ledde dock till en diskussion om vad livskvalitet är (Dodge et al., 2012, s. 224).

Som tidigare nämnts betyder välmående att må bra. Välmående handlar mycket om individens egen uppfattning om sitt mående, framför någon annans uppfattning om välmående. Alla uppfattar sitt välmående individuellt och människor är kapabla att utvärdera sitt liv på olika sätt. Människan mår bra eller dåligt av varierande faktorer och våra nivåer av humör signalerar hur vi anpassar oss. Människan känner även till hur det känts för några år sedan och kan jämföra livet med sina uppfattningar om hur det borde vara. Till skillnad från hälsa, som fokuserar på fysiologiskt välmående, används välmående för att förklara livet som en helhet, exempelvis hur lycklig man är eller hur nöjd man är med livet (Veenhoven, 2000, s. 1, 10).

Också välmående är en faktor som kan påverka en universitetsstudenters studieframgång och studiemotivation. Forskare som studerat inre motivation har lagt märke till att studenter som motiverats med inre motivation exempelvis kan, då en student uppnår delmål under sina studier, öka på deras välmående och tillfredsställelse (Hakala, 2017, s. 12). Samtidigt kan studieframgång och studiemotivation påverka en students välmående. Bland annat personliga mål och motivation är kopplade till psykiskt välmående (Koistinen, 2010, s. 35).

Till följande kommer kapitlet att gå in på studenters välmående. Inledningsvis presenteras högskolestudenters välmående mer allmänt och därefter går kapitlet in på forskning om hur finländska högskolestudenterna mår i dagens läge.

5.1 Välmående bland högskolestudenter

Universitetsstudenter är en intressant och en i viss grad speciell grupp i samhället. Universitetsstudenter hör till de högutbildade i landet samtidigt som deras samhällliga status är betydligt lägre än övriga högutbildade i landet. Det här beror på att studenter har låga inkomster och ofta är ekonomisk beroende av sociala stöd, så som studiepenning och bostadsbidrag. En annan utmärkande sak för universitetsstudenter är att gränsen mellan arbete med studierna och fritid ofta är suddiga och delvis går in i varandra (Laaksonen, 2005, s. 10, 27). Det kan på grund av detta vara svårt för studenter att lyckas hitta en balans i livet så att de hinner med både studier och fritid då deras studier inte är schemalagda så som annat arbete är.

Universitetsvärlden kan vara en stressig miljö på många olika sätt. Debatten om ungdomar och unga vuxnas dåliga hälsa i Finland har vuxit och har varit mycket uppmärksam i medier. Bland högskolestudenter är det speciellt den psykiska hälsan som blivit sämre och framför allt stressen bland studenter har blivit vanligare. Press på att klara sig och oro om framtiden är bland annat bidragande faktorer till psykisk ohälsa. Akademiska studier är tidskrävande och kräver mycket självständigt arbete av studenterna. Det krävs en viss självdisciplin av studenten för att hen ska få studierna att framskrida. Dessutom måste studenter bli färdiga på en kortare tid än förr, vilket innebär att de måste klara av att planera sina studier och sin tidsanvändning (Pihlajaniemi et al., 2014). För studenterna är det en krävande uppgift att klara av att kombinera den påskyndade studietakten med bland annat arbete vid sidan om studierna, press på att studera snabbt och ungdomsårens nya utmaningar (Kallio, 2002, s. 9). Då det här samspelet inte fungerar uppstår stress.

För många högskolestudenter är steget in i studielivet samtidigt ett stort kliv ut i det vuxna livet. Själva momentet att börja studera kan på grund av det här vara stressframkallande för många. Att börja studera innebär att studenten får ta på sig mer ansvar på många olika plan. För många studenter kan detta innebära att de blir mera självständiga, börjar sköta sin ekonomi själv och lära sig ta ansvar för sina studier genom den akademiska friheten (Kurri, 2006, s. 34–35). Speciellt stressigt kan det vara för studenter som för första gången flyttar från sitt barndomshem

till en annan ort för att börja studera. Samtidigt som de ska försöka anpassa sig till sin nya sociala omgivning ska de upprätthålla framgångsrika studier (Robotham & Julian, 2006, s. 111).

Ungdomar och unga vuxna är mer än andra åldersgrupper utsatta för psykisk stress. Psykisk ohälsa bidrar till bland annat negativt tänkande, ångest och depression vilket påverkar vardagen samt förmågan att studera (Manchri et al., 2017, s. 9). Stress förekommer även hos många studenter under studiernas gång. Liuska (1998) beskriver olika stressfaktorer som kan påverka studierna. Faktorer som Liuska beskriver att bidrar till studiestress är bland annat att ha flera tentamen samtidigt, svårigheter att få tag i kursböcker, alltför kort tid för att läsa på tentamen, obligatoriska och långa kurser samt grupparbeten. Tidsplanering kan även upplevas som en stressfaktor. Det kan bero på att studenterna har mycket på gång samtidigt och inte klarar av att planera sin tid för att hinna med allting. Studenter kan även få ångest av universitets sociala miljö samt av relationen mellan lärare och studenter (Liuska, 1998, s. 71–73).

Trots de negativa följderna av stress behöver studiestress nödvändigtvis inte alltid förknippas med något negativt. Studiestress kan nämligen få både positiva och negativa effekter för studieframgång. Stress i samband med kontroll kan till och med göra att studenters kapacitet ökar. Det här beror på att en lyckad prestation efter en period av stress kan resultera i förhöjt självförtroende (Kunttu, 2004, s. 169). Lite studiestress kan exempelvis hjälpa studenter att få klart något arbete inom utsatt deadline. Problemet uppstår egentligen när studiestressen blir långvarig och övergår till utmattning, och i värsta fall depression.

Förutom stress upplever studenter även andra tillfälliga mentala problem som påverkar deras välmående. Sådana problem kan exempelvis vara koncentrationssvårigheter, spändhet, sömnlöshet, depression och ångest (Tiessalo, 2017). Studenter som lider av sömnproblem är mer benägna att klara sig sämre i sina studier än de studenter som inte lider av sömnproblem (Peltzer & Pengpid, 2014, s. 1003). Hälsa och välmående är väsentliga faktorer för effektivt lärande och studieframgång (El Anasari & Stock, 2010, s. 2).

5.2 Högskolestudenters välmående i Finland

Ungefär var femte högskolestudent i Finland söker sig till studenthälsan under sin studietid på grund av mentala problem (Tiessalo, 2017). Det här tyder på att de finländska studenter inte mår så bra som de borde. Antalet diagnostiserade studenter med depression och ångest har ökat betydligt sedan år 2000 då den första riksomfattande hälsoundersökningen gjordes bland

universitetsstudenter i Finland (SHVS, 2017). En studie som studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) gjorde 2012 visar att nästan 30 procent av högskolestudenter i Finland led av psykiska problem det året (Kunttu & Pesonen, 2013). Därtill visade undersökningen att lite över 40 procent av högskolestudenterna upplevde en känsla av tomhet ibland. Det här var lite vanligare bland universitetsstudenter.

En liknande hälsoundersökning som SHVS gjorde 2016 påvisar ungefär samma resultat. I undersökningen svarade 30 procent av studenterna att de upplevt psykiska svårigheter. De vanligaste mentala problemen var bland annat att studenterna ständigt känt sig stressade, olyckliga eller deprimerade, att de haft koncentrationssvårigheter och att de lidit av sömnproblem. Studier har även påvisat att universitetsstudenter är mer deprimerade än yrkeshögskolestudenter. En tredjedel av alla högskolestudenter i Finland hade i en undersökning 2014 känts sig deprimerade eller nedslagna under de två senaste veckorna (Saari & Villa, 2016, s. 45, 50–51).

De ungas och studenters välmående har under de senaste åren blivit allt mer omtalat och en samhällsdebatt har uppstått. Därtill har medierna uppmärksammat det här i allt större grad de senaste åren. Det här kan ge en bild av att unga och studenter mår sämre än tidigare. Forskningar visar dock ändå att studenter i dagens läge inte är mer psykiskt sjuka än de var för ungefär 50 år sedan. Det som dock märkbart har ökat bland studenterna är stress. Studenter är i dag dubbelt så stressade som de var på 1960–70-talet (Tiessalo, 2017). I SHVS undersökning 2017 framkom att 33 procent av studenterna upplevt stor stress. En av de vanligaste orsakerna till stressen är att studenterna upplevt att det har haft svårt att få grepp om sina studier (SHVS, 2017).

Varför uppstår då en debatt upp om att unga mår sämre än förr? En förklaring till det här kunde vara att tröskeln att våga söka hjälp har blivit lägre och att allt fler unga söker hjälp för sin ångest eller depression. Att unga i dag vågar söka hjälp kan göra att det i dag verkar som att fler unga än förr mår sämre. Problemet är att det inte finns tillräckligt med hjälp åt alla som behöver den (Poranen, 2018). Antalet unga som får psykiatrisk specialvård har ökat märkbart i nästan hela landet. År 2017 ökade exempelvis antalet unga som fick vård med 37 procent från året innan i Birkaland och 25 procent i Egentliga Finland. Situationen är problematisk och mer resurser och pengar behövs för att kunna ge stöd åt alla som behöver hjälp (Karlsson, 2018).

Det är ändå skäl att komma ihåg att alla uppfattar sin egen hälsa på olika sätt. En student kan känna av symptom på sjukdom lättare än en annan student. Som tidigare nämnts har forskare

märkt att kvinnor oftare än män känner av olika hälsorelaterade symptom. Två tänkbara orsaker till detta kan vara att kvinnor oftare känner av olika symptom på grund av att de känner till vilka symptomen är eller att kvinnor har lättare än män att uttrycka sig om sina känslor. En annan förklarade faktor är att det passar kvinnorollen bättre än mansrollen att vara sjuk (Kunttu, 2004, s. 37–39). I SHVS undersökning 2016 upplevde varannan kvinna dagligen symptom på nedsatt psykiskt välmående medan bara var tredje man dagligen kände symptom på nedsatt psykiskt välmående. I samma studie framkom ytterligare att kvinnor oftare än män känner sig utbrända av sina studier (SHVS, 2017).

Som det i detta kapitel framgått är det svårt att veta hur studenter egentligen mår. Bevisligen finns det ändå en del aktuella problem som bör uppmärksammas. Stressen bland studenterna har ökat samtidigt som stress inte alltid nödvändigtvis behöver vara en negativ sak. Vardagen för studenter är däremot stressig och studenternas pressas i allt högre grad att bli klara med sina studier i snabbare takt. Detta kan leda till att utmattningssymptom och andra hälsorelaterade symptom, såsom sömnproblem eller huvudvärk, ökar. Detta kan leda till att studenterna inte klarar av att presentera i sina studier.

Avhandlingens teori har nu presenterats och härnäst börjar avhandlingens empiriska del. Inledningsvis presenteras den empiriska undersökningens metod och material.

6. Metod och material

Målet med denna studie är att ta reda på hur universitetets stöd och studenternas välmående påverkar studenternas studiemotivation. För att ta reda på detta kommer universitetsstudenters uppfattningar om universitetets stöd samt deras subjektivt upplevda välmående att granskas. Materialet som används och analyseras i denna studie är en enkätundersökning från 2015, Kandidatresponsen. I denna avhandling kommer kvantitativ metod att användas.

Härnäst fortsätter kapitlet med en presentation av undersökningens metod och material. Kapitlet avslutas med en presentation av undersökningens variabler.

6.1 Metod

I denna avhandling kommer kvantitativ metod att användas. En kvantitativ analys lämpar sig bra för en undersökning där ett stort antal fall studeras. Det finns både svaga och starka sidor med en kvantitativ analys. Till svagheter hör att det i en kvantitativ analys inte finns utrymme att gå lika ingående och djupt in i undersökningen som det kan vara möjligt i en kvalitativ studie. Detta eftersom en kvantitativ studie ofta studerar så många fler fall än en kvalitativ studie. En fördel med kvantitativ data är att vem som helst kan komma fram till exakt samma resultat om hen studerar med samma metod.

Inom samhällsvetenskapliga metoder finns det olika sätt att samla in information. En enkätundersökning är den vanligaste metoden för att ta fram data till en kvantitativ undersökning. Den forskningsdesign som tillämpas i denna studie är en surveyundersökning. En surveyundersökning innebär att man studerar mer än ett fall under en viss tidpunkt. Detta görs i syfte för att komma fram till en uppsättning kvantitativ data med koppling till flera variabler. Dessa variabler kan sedan analyseras för att upptäcka olika variations- och sambandsmönster (Bryman & Nilsson, 2018, s. 87–88).

6.1.1 Datainsamlingsmetod

Det finns flera fördelar med att använda sig av ett färdigt insamlat material. Att använda sig av sekundärdata kan vara att föredra för bland annat studenter som inte har tid eller resurser att

formulera frågor och samla in data (Bryman, 2002, s. 208). Att genomföra en välgjord enkätundersökning är tidskrävande och kräver noggrann planering för att försäkra sig om att vara ordentlig. Stora mängder av data samlas kontinuerligt in av olika forskare och organisationer som samhällsvetare kan använda sig av. Istället för att själv försöka göra en enkätundersökning är det motiverat att använda sig av data om lämplig sådan redan finns insamlad. Att använda sig av färdigt insamlat material sparar tid som istället kan sättas på själva analysen av data. Uppsättningar av data som används vid en sekundäranalys är även ofta av mycket god kvalitet (Bryman, 2002, s. 208–209).

Enkätmaterial som används i denna avhandling är insamlat så representativt som möjligt och täcker en stor del av de studenter jag vill undersöka. En enskild pro gradu-avhandlings skribent skulle omöjligen haft möjlighet att samla in ett lika stort material ifall skribenten själv skulle ha genomfört en enkät. En annan fördel med att använda sig av färdigt material är kostnader. En vanlig student har vanligtvis inte möjlighet att sätta ner pengar på att själv göra en så omfattande enkät.

Det finns dock även en del nackdelar med sekundäranalyser. En fördel med att själv göra en egen enkätundersökning är att man då har en möjlighet att vinkla frågor ännu mer och eventuellt ställa någon tillägsfråga. Det kan alltså saknas någon variabel man gärna skulle ha haft med. I denna studie skulle det ha varit en fråga om studieframgång. Ett annat alternativ skulle då ha varit en kvalitativ studie där studenterna skulle ha intervjuats. En nackdel med detta skulle då ha varit svårigheter med generaliseringen. En annan nackdel är att det tar en del tid att sätta sig in i materialet när man inte själv har samlat in det. Man kan inte heller vara helt säker på kvaliteten på datamaterialet (Bryman, 2002, s. 210–211). Därför är det skäl att vara kritisk till frågornas validitet och reliabilitet.

På grund av ovannämnda för- och nackdelarna har jag valt att använda mig av sekundärdata istället för att själv samla in ett nytt material. Härnäst presenteras materialet som kommer att användas i undersökningen.

6.2 Material

I min pro gradu-avhandling använder jag mig av en enkätundersökning som gjordes 2015, Kandidatresponsen2015 (Suomen yliopistot UNIFI ry & CHE Consult GmbH, 2016).

Kandidatresponsen är en landsomfattande enkät som skickas ut till alla nyblivna kandidater vid alla universitet i Finland (förutom Försvarshögskolan). Kandidatresponsen har samlats in årligen sedan 2013. Målgruppen för enkäten är utbildningslinjer som leder till en kandidatexamen eller studenter som studerat i tre år i inom ett utbildningsområde där en kandidatexamen saknas. Enkäten skickades elektronisk till alla som avlagt kandidatexamen samt de som studerat medicin eller odontologi i tre år.

I enkäten kartläggs hur studenterna har upplevt deras studier. Frågorna gäller de avlagda studierna i sin helhet och med hjälp av dem kartläggs studenternas upplevelser av bland annat hur smidigt studierna gått, hur nöjda studenterna är med sitt universitet samt hur studenterna har upplevt sitt eget välmående i kombination till det övriga livet. Därtill fick studenterna utvärdera flera faktorer, bland annat den handledning som universitetet erbjudit, kurskrav, studiebelastning samt interaktion med personalen.

Förutom de gemensamma frågorna har universiteten själv haft möjlighet att samla in universitets specifika frågor. Resultaten från enkäten används nationellt för att utveckla undervisningen och verksamheten vid universiteten. Resultaten påverkar också universitetens finansiering. Från och med 2015 baserar sig en del av undervisnings- och kulturministeriets finansieringsmodell på Kandidatresponsen. Tre procent av statsfinansieringen till universiteten baserar sig på Kandidatresponsens resultat och svarsantal.

Kandidatresponsen skickas till alla nyblivna kandidater vid alla finska universitet så jag kommer att studera studenter från alla finska universitet. Jag har valt att inte exkludera något universitet ur min studie utan ta med alla de finska universiteten i mina analyser. Hela materialet kommer att studeras eftersom det inte finns någon orsak att inte ta med allting. Däremot kommer inte skillnader mellan universiteten att studeras, analysen kommer enbart att fokusera på variationer enligt kön och utbildningsområde.

Jag har valt att studera Kandidatresponsen 2015 på grund av att det var det nyaste material som fanns tillgängligt då jag började arbeta med min avhandling. År 2015 svarade 11 745 studenter på enkäten. Jag har valt att fokusera på enbart ett år. Detta på grund av att jag upplever att närmare 12 000 studenter är ett tillräckligt stort urval för min undersökning.

Inom kvantitativa studier är forskare ofta intresserade av att kunna berätta i vilken utsträckning resultaten kan generaliseras (Bryman, 2002, s. 93). Enligt Esaiasson et al. (2017) är total- och slumpmässiga urval de överlägset bästa formerna av urval när det kommer till att generalisera

resultaten. Det går dock att öka generaliserbarheten vid icke slumpmässiga urval om man har många analysenheter och lånar tillvägagångssätt vid slumpmässiga urval (Esaiasson et al., 2017, s.171).

En av de viktigaste begränsningarna vid en surveyundersökning är att de ofta innebär ett stort bortfall (Bryman, 2002, s. 148). År 2015 var svarsfrekvensen på Kandidatresponsen 71 procent, vilket är en hög svarsfrekvens. Mangione (1995) har kategoriserat svarsprocenten för andelen besvarade enkäter. En svarsprocent mellan 70–85 procent anses vara bra (Bryman, 2002, s. 148). Jag har dock inte tillgång till någon bortfallsanalys och därmed ingen närmare information om exakt vem som inte svarat på enkäten.

Som forskare vill man att sin studie uppnår god validitet och reliabilitet. Validitet innebär att man mäter det man påstår sig att man mäter. Det här är avgörande för att en forskare ska kunna dra trovärdiga slutsatser om verkligheten (Esaiasson et al., 2017, s. 57). För att resultatvaliditeten ska vara hög behöver också reliabiliteten vara hög. Reliabilitet innebär frånvaro av slumpmässiga eller osystematiska fel. Brister i reliabilitet kan uppkomma om slump- eller slarvfel förekommit under datainsamlingen (Esaiasson et al., 2017, s. 64). I denna studie finns ingen anledning att tro att det skulle ha skett något slump- eller slarvfel i datainsamlingen, utan jag antar att insamlingen gått professionellt till.

För att kunna mäta undersökningens variabler behöver de operationaliseras. Operationalisering kallas den process där en teoretisk definition tilldelas en eller flera operationella indikatorer (Esaiasson et al., 2017, s. 56). För att kunna mäta den beroende variabeln och de oberoende variablerna har tolv påståenden från Kandidatresponsen valts ut.

6.3 Undersökningens variabler

I denna avhandling kommer *studiemotivation* att fungera som beroende variabel. De oberoende variablerna är *handledning*, *interaktionen och feedback* och *välstånd*. Dessa oberoende variabler antas påverka och förklara undersökningens beroende variabel, studiemotivation.

Det jag vill ta reda på är hur universitetets stöd samt studenternas välbefinnande påverkar studenters studiemotivation. Som tillägg till mina oberoende variabler kommer även variation enligt kön och utbildningsområde att undersökas. Jag är främst intresserad av att se ifall det

finns skillnader mellan kvinnliga och manliga studenter samt att studera skillnader mellan vilken studieinriktning som studenterna studerar när det kommer till deras upplevda studiemotivation.

6.3.1 Den beroende variabeln

Som ovan nämndes kommer *studiemotivation* att fungera som beroende variabel i denna studie. För att mäta studiemotivation kommer ett påstående från Kandidatresponsen att användas. Påståendet som används är "*Jag var mycket motiverad under mina studier*". Undersökningen kommer att utgå från studenternas egen uppfattning om sin egen studiemotivation. På detta påstående kunde studenterna avgöra hur väl påståendet stämde på en skala från 0 till 100 procent. Frågan hade elva svarsalternativ, där 100 procent betyder att studenten håller med påståendet till fullo och 0 procent innebär att studenten inte alls håller med påståendet.

För att kunna redovisa för undersökningens resultat samt göra analysen en aning mer överskådlig har variabeln studiemotivation kodats om så att den antar värden från 0 till 10, där värdet 0 är lika med att man inte alls är motiverad och där värdet 10 är lika med att man är mycket motiverad.

6.3.2 De oberoende variablerna

Handledning, interaktion och feedback samt *välmående* är de oberoende variablerna i denna studie. För att mäta dessa tre variabler har tre till fem påståenden valts ut för varje variabel. För varje oberoende variabel har även ett index skapats. Dessa index kommer att användas i regressionsanalyserna.

Ett index är en sammanslagning av flera frågor (variabler) till en ny variabel. För att kunna skapa dessa index behöver variablerna testas. Detta för att se hur väl de påståenden som valts ut för varje variabel korrelerar med varandra. För att få svar på detta har ett reliabilitetstest utförts. Det här för att testa värdet på Cronbach's alpha för vardera variabel. Detta görs för att se att påståendena korrelerar tillräckligt mycket med varandra för att ett index ska kunna skapas. Cronbach's alpha är ett sammanfattande mått på reliabilitet som varierar mellan 0 och 1. Ju

högre värde, desto högra interkorrelation. Tumregeln för att korrelationernas reliabilitet ska anses kunna vara tillräcklig för att skapa ett index är att värdet behöver vara minst 0,7 (Esaiasson et al., 2017). Alla tre index uppfyller det här kravet. Frågorna gällande handledning korrelerar mest. De får ett värde på 0,868. Värdet på frågorna gällande välmående är 0,788 och för interaktion är värdet 0,767.

För att kunna mäta *handledning* har tre påståenden från enkäten valts ut. Dessa påståenden är:

- *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna* (n=10 368)
- *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för problem gällande studiernas framskridande* (n=9 128)
- *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieinriktning* (n=9 281)

För dessa tre påståenden fanns sex svarsalternativ; ”håller helt med påståendet”, ”håller delvis med påståendet”, ”håller delvis inte med påståendet”, ”håller inte alls med påståendet”, ”jag kan inte avgöra” och ”jag har inte behövt hjälp med detta”. Svarsalternativen ”jag kan inte avgöra” och ”jag har inte behövt hjälp” med detta har kodats om till ”missing”, vilket innebär att dessa inte kommer att vara med i efterföljande analyser.

För att kunna mäta *interaktion och feedback* har tre påståenden valts ut från enkäten. Dessa påståenden är:

- *Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen* (n=10 716)
- *Jag har fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen* (n=10 842)
- *Feedbacken jag fick från undervisningspersonalen har hjälpt mig med mina studier* (n=10 106)

För dessa påståenden fanns fem svarsalternativ; ”håller helt med påståendet”, ”håller delvis med påståendet”, ”håller delvis inte med påståendet”, ”håller inte alls med påståendet” och ”jag kan inte avgöra”. Också här har svarsalternativet ”jag kan inte avgöra” kodats om till ”missing” och kommer inte att vara med i de efterföljande analyserna.

För att kunna mäta *välmående* kommer av fem påståenden som tangerar välmående att användas. De påståenden som kommer att användas är:

- *Jag hade ofta huvudvärk under mina studier* (n=11 093)
- *Jag har ganska ofta känt mig ledsen eller missnöjd* (n=11 083)

- *Jag har ofta känt mig utmattad under mina studier* (n=11 060)

- *Jag hade ofta ont i magen under mina studier* (n=11 016)

- *Jag har ofta haft sömnproblem under min studietid* (n=11 002)

För dessa påståenden fanns elva svarsalternativ. Likt påståendet om studiemotivation skulle studenterna för detta påstående avgöra hur väl de anser att påståendet stämmer från 0 till 100 procent där 100 procent är lika med att man håller med påståendet till fullo och 0 procent är lika med att man inte håller med påståendet alls. För att kunna redovisa för resultaten och göra analysen mer överskådlig har variabeln välmående kodats om så att den antar värden från 0 till 10.

För att även denna variabel ska gå i samma riktning som de andra har värdena svängts om så att högt värde betyder att man mår bra och lågt värde att man mår dåligt. Alltså att värde 10 är lika med att man mått bra och värdet 0 är lika med att man inte mått bra. Därefter har variabeln kodats om ytterligare och en femskalig skala har skapats för att göra det enklare att redovisa resultaten. Den nya skalan påvisar hur ofta studenterna lidit av något av de fem symptomen i påståendena. Den nya femskaliga skalan ser ut som följande;

0–2= väldigt ofta
 3–4= ganska ofta
 5–6= ibland
 7–8 ganska sällan
 9–10= väldigt sällan.

6.3.3 Kön och utbildningsområde

I analysen kommer, utöver de oberoende variablerna, även variation enligt *kön* och *utbildningsområde* att undersökas. I enkäten fanns tre svarsalternativ för kön, ”man”, ”kvinna” och ”jag vill inte ange”. Det sista alternativet, ”jag vill inte ange”, tas med i de beskrivande analyserna men exkluderas i den sammanställande regressionsanalysen.

Respondenterna har också i datamaterialet kodats enligt inom vilket utbildningsområde de studerar. I enkäten fanns 20 olika utbildningsområden. De olika utbildningsområdena är följande:

Teater och dans
Veterinärmedicin
Konstvetenskaper
Gymnastik-och idrottsvetenskaper
Musik
Odontologi
Bildkonstvetenskaper
Teologi
Psykologi
Agrikultur- och forstvetenskaper
Farmaci
Hälsovetenskaper
Medicin
Juridik
Samhällsvetenskaper
Pedagogiska vetenskaper
Naturvetenskaper
Ekonomiska vetenskaper
Humanistiska vetenskaper
Teknikvetenskaper.

Skillnader mellan studenter inom olika utbildningsområden kommer att i denna undersökning enbart att granskas för hur motiverade de varit under sina studier.

6.4 Hypoteser

I tillägg till avhandlingens två frågeställningar har även två hypoteser formulerats inför den empiriska undersökningen. Hypoteserna är mina egna förväntningar på undersökningen samt hur jag tror att studiens resultat kommer att se ut. Hypoteserna baserar sig delvis på mina egna förväntningar och delvis på den tidigare forskning och litteratur som förts fram. Mina hypoteser är följande:

H1: Studenter som upplever att de erbjudits tillräckligt med stöd från universitetet är mera motiverade i sina studier än de studenter som inte upplever att de erbjudits tillräckligt med stöd.

H2: Välmående studenter upplever högre studiemotivation.

Dessa hypoteser kommer att testas i analysen. Avhandlingens material och metod har nu presenterats. Till följande presenteras analysen.

7. Analys

I detta kapitel kommer den empiriska studien att presenteras. Syftet med detta kapitel är att presentera hur universitetsstudenter upplever att de erbjudits stöd från universiteten och hur deras välmående har påverkat deras motivation för studierna.

Studien i denna avhandling kommer att utföras statistiskt med hjälp av det statistiska analysprogrammet IBM SPSS Statistics. I denna avhandling används ett färdigt inkodat enkätmaterial, Kandidatresponsen2015. Datamaterialet har nerladdats från Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv (AILA) hösten 2018. Enkäten innehåller 252 olika variabler.

Analysen inleds med att presentera bakgrundsinformation om undersökningens respondenter. Undersökningen fortsätter sedan med en beskrivande analys genom att ta fram frekvenser, korstabeller och medelvärdesanalyser. Frekvenstabellerna tas fram för att kunna ge en större överblick av materialet. Genom att ta fram frekvenstabeller kan man påvisa hur studenterna svarat på de olika påståendena och se en spridning i svaren.

Efter att ha tagit fram frekvenstabeller kommer jag att redovisa för korstabeller och medelvärdesanalyser för att studera samband mellan handledning, interaktion och feedback (de oberoende variablerna) och studiemotivation (den beroende variabeln). För att ytterligare analysera sambandet mellan studiemotivation och universitetets stöd samt studenternas välmående genomförs även en regressionsanalys som sammanställande analys. Den sammanställande analysen utförs genom en multivariat linjär regressionsanalys. Analysens resultat kommer att redovisas i form av tabeller och figurer. Resultaten kommer även att förklaras i text.

7.1 Bakgrundinformation om undersökningens respondenter

Som tidigare nämndes svarade 11 745 studenter på Kandidatresponsen2015. Enkäten besvarades under hela året 2015 av studenter som nyligen tagit kandidatexamen. Enkäten besvarades av studenter vid alla 14 universitet i Finland.

Svarsprocenten vid universiteten varierar från 54 procent till 98 procent. Studenter vid Konstuniversitetet i Helsingfors har den lägsta svarsprocenten, bara drygt hälften (54%) av

studenterna svarade på enkäten. Näst lägst svarsprocent har Aalto universitet i Esbo men en svarsprocent på 57 procent.

Studenterna vid Tammerfors tekniska universitet var de flitigaste att svara på enkäten, där nästan alla studenter svarade på enkäten (98%). Åtta av universiteterna har en svarsprocent på över 73 procent. Universitetens sammanlagda svarsprocent för Kandidatresponsen 2015 var 71 procent.

Tabell 1. Svarsprocenter på Kandidatresponsen 2015 universitetsvis, %, (n=11 745)

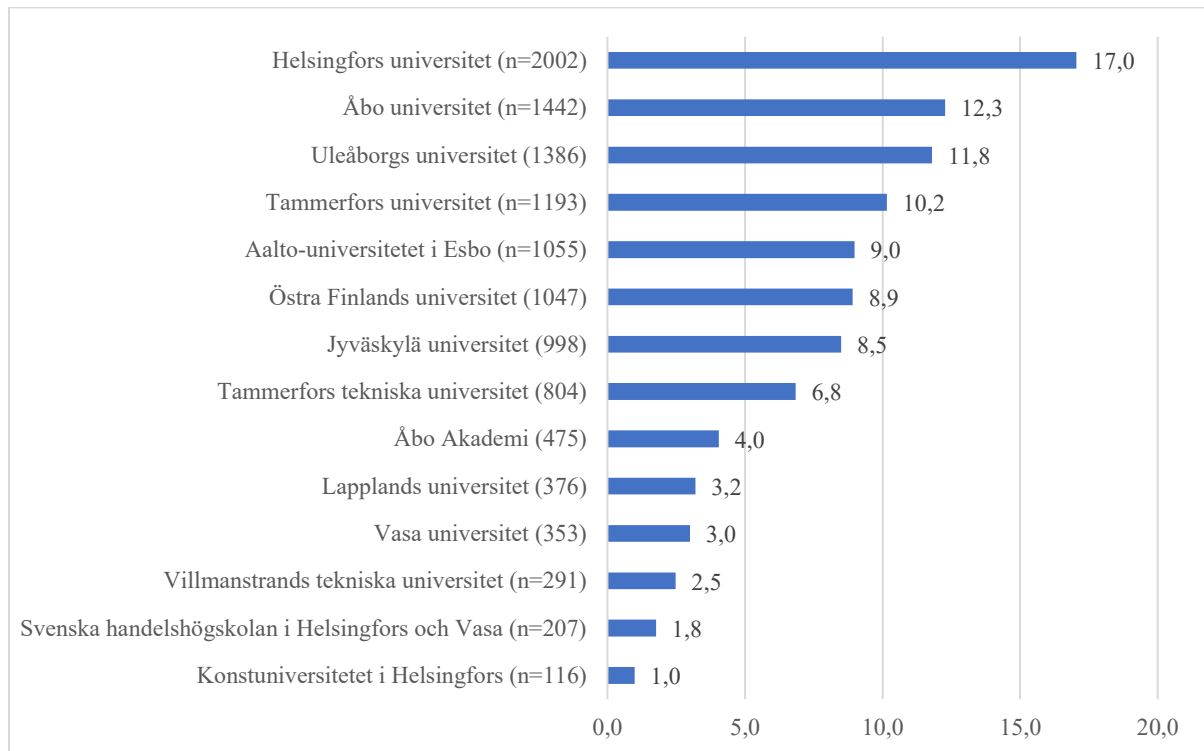
Aalto-universitetet i Esbo	57 %
Helsingfors universitet	62 %
Jyväskylä universitet	77 %
Konstuniversitetet i Helsingfors	54 %
Lapplands universitet	67 %
Svenska handelshögskolan i Helsingfors och Vasa	80 %
Tammerfors tekniska universitet	98 %
Tammerfors universitet	68 %
Uleåborgs universitet	82 %
Vasa universitet	64 %
Villmanstrands tekniska universitet	76 %
Åbo Akademi	77 %
Åbo universitet	73 %
Östra Finlands universitet	77 %
Sammanlagt	71 %

(Källa: Kankare, M. (2018). Vuorovaikutus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi yliopistoissa. Yhteenveto valtakunnallisen opiskelijapalautekysely Kandipalautteen tuloksista vuosina 2014–2016)

De finska universiteterna är av mycket varierande storlek, därav är de större universiteterna bättre representerade i Kandidatresponsen än de mindre universiteterna. Nästan en femtedel (17%) av de som svarat på enkäten kommer från Helsingfors universitet. De tre därpå följande största universiteterna, enligt antalet respondenter, var Åbo universitet (12,3%), Uleåborgs universitet (11,8%) och Tammerfors universitet (10,2%).

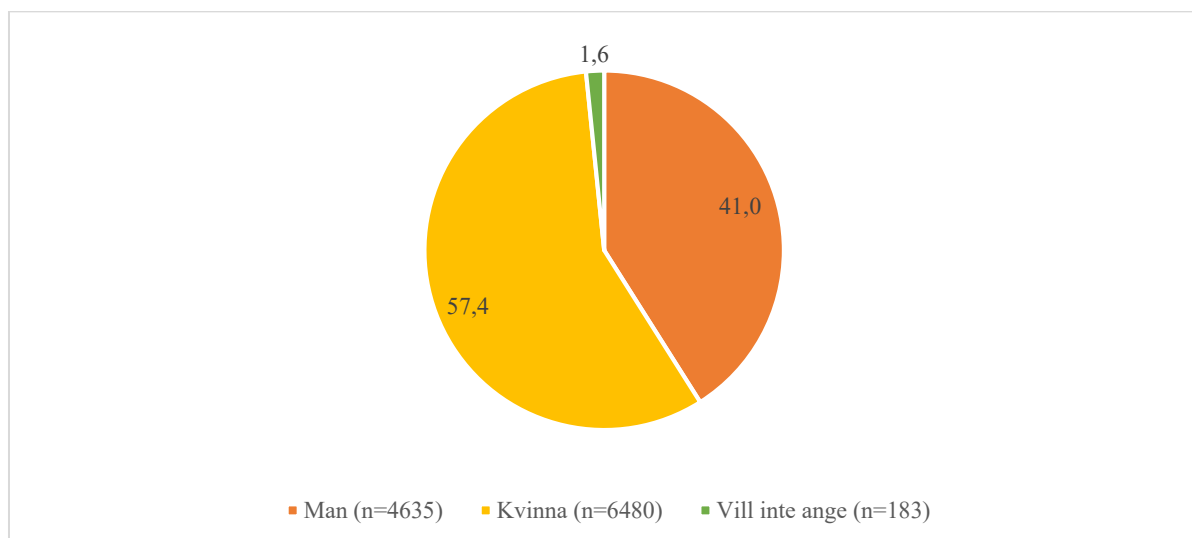
Tre av de små universiteterna står för drygt fem procent av antalet respondenter. Dessa är Konstuniversitetet i Helsingfors (1%), Svenska handelshögskolan i Helsingfors och Vasa (1,8%) och Villmanstrands tekniska universitet (2,5%).

Figur 1. Fördelning av studenterna per universitet, %, (n=11 745)

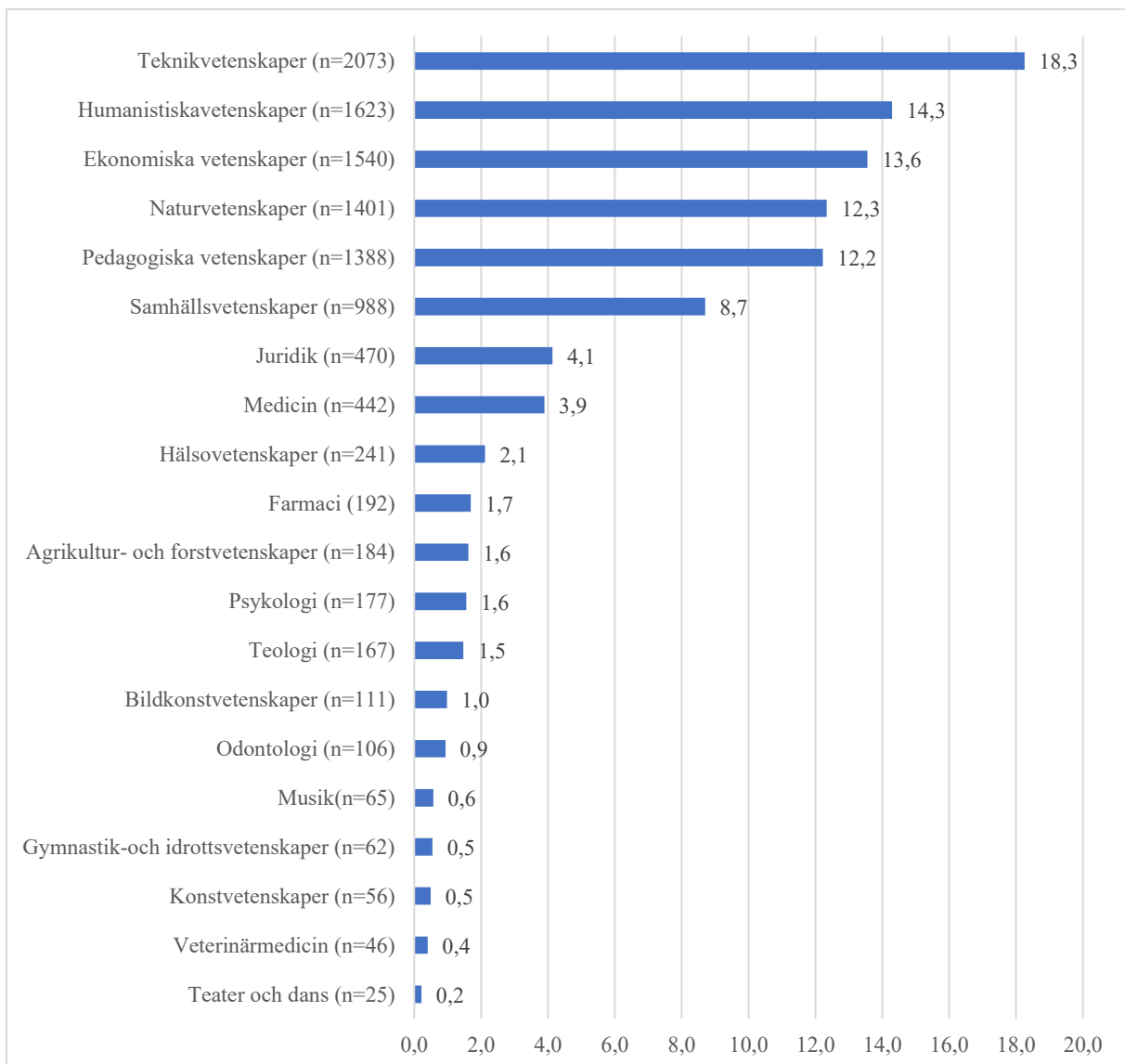
I Kandidatresponserna frågades även en del bakgrundsfrågor. En av dessa bakgrundsfrågor var studenternas kön. Som svarsalternativ fanns ”kvinna” eller ”man”. Studenterna kunde även välja att inte uppge sitt kön och svara på alternativet, ”vill inte ange”. Av de studenter som svarade på Kandidatresponserna var majoriteten kvinnor, 57,4 procent och 41,0 procent var män. Endast 183 studenter (1,6%) av studenterna valde att inte ange sitt kön.

Figur 2. Könsfördelningen bland respondenterna, %, (n=11 298)

Ur datamaterialet går det även att urskilja inom vilka utbildningsområden studenterna som besvarat enkäten studerar inom. Utbildningsområdena i datamaterialet är inkodade som 20 olika alternativ. Inom tolv av dessa utbildningsområden studerar få studenter, mellan 25 och 241 studenter. Inom de fem minsta utbildningsområdena studerar under 65 studenter. De minsta utbildningsområdena är teater och dans (25 studenter), veterinärmedicin (46 studenter), konstvetenskaper (56 studenter), gymnastik- och idrottsvetenskaper (62 studenter) och musik (65 studenter).

Figur 3. Svarande enligt utbildningsområde, %, (n=11 357)

Sex utbildningsområden är betydligt större än de övriga. Störst av dem är teknikvetenskaper med 2 073 studenter. Därefter kommer humanistiska vetenskaper med 1 623 studenter. De fyra

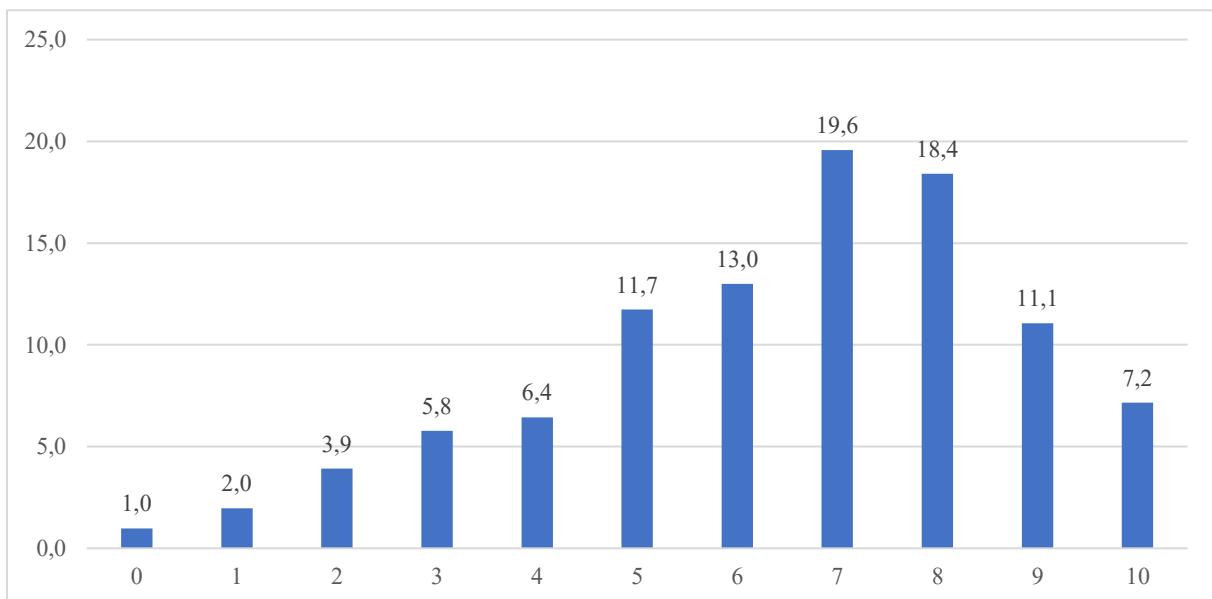
därpå största utbildningsområdena är ekonomiska vetenskaper (1 540 studenter), naturvetenskaper (1 401 studenter), pedagogiska vetenskaper (1 388 studenter) och samhällsvetenskaper (988 studenter).

7.2 Studiemotivation

Den beroende variabeln i denna avhandling är studiemotivation. För att kunna mäta begreppet måste det operationaliseras, det vill säga översättas i en konkret fråga i enkätaterialet. Enkätfrågan som valts ut är påståendet: *Jag var mycket motiverad under mina studier.*

I figur 4 tydliggörs fördelningen bland studenterna som har svarat att de upplever att de varit motiverade under sina studier. Skalan går från 0 till 10, där värdet 0 innebär att studenten upplever att hen inte alls varit motiverad under sina studier och värdet 10 innebär att studenten har varit mycket motiverad under studierna.

Figur 4. *Jag var mycket motiverad under mina studier, %, skala 0–10 (n=11 014)*

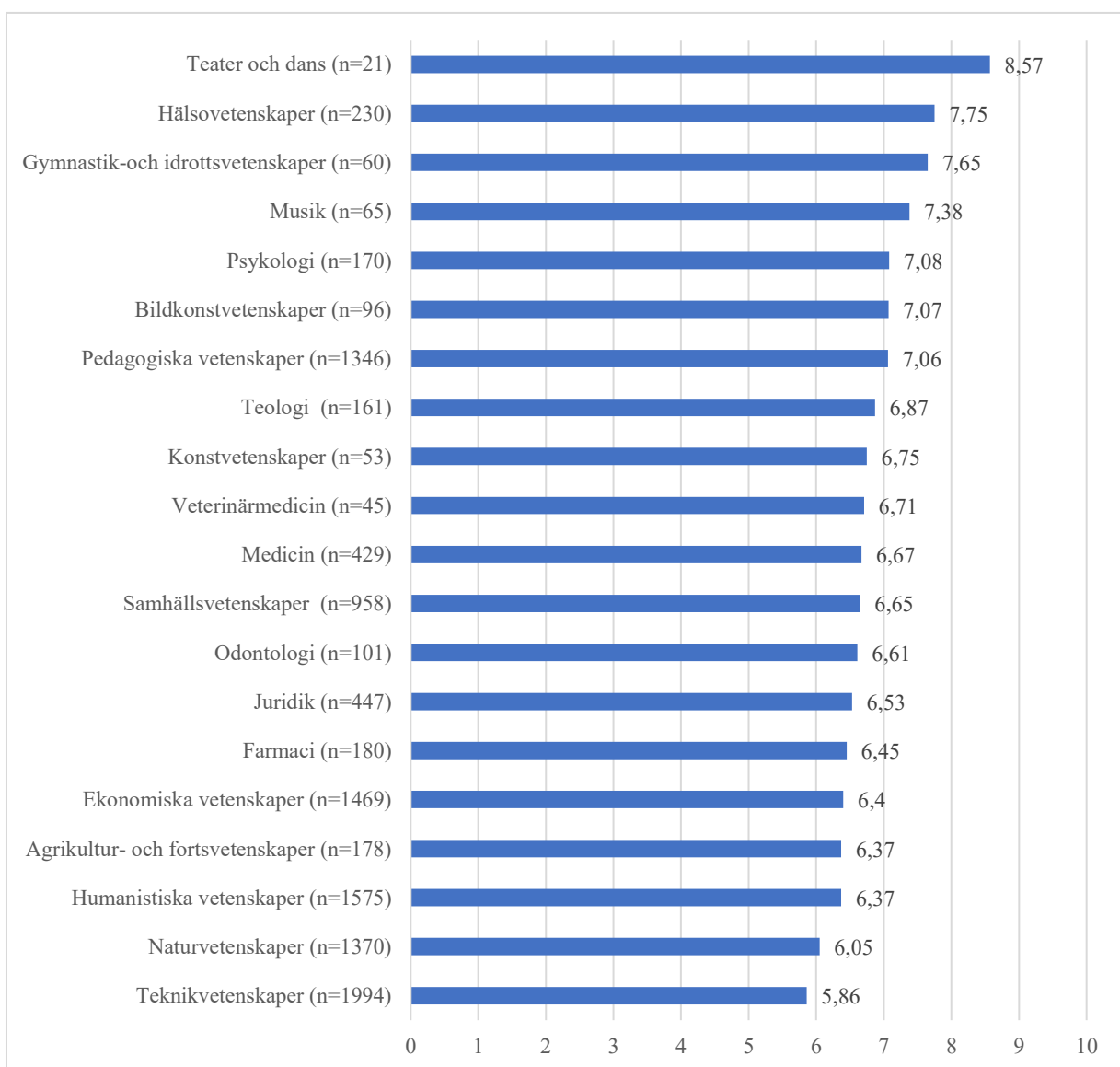

Spridningen bland svaren är ganska stor. Endast ett fåtal studenter uppger att de inte alls har varit så motiverade under studierna. Bara en procent får värde 0 och knappa 13 procent (12,7%) av studenterna får ett värde mellan 0 och 3. Därefter ökar antalet svar för varje värde fram till värde 7 som är det vanligaste svaret. Av studenterna får 19,6 procent värdet 7. Majoriteten av alla studenter som har svarat på påståendet om studiemotivation uppger att de har varit

motiverade under sina studier, värden mellan 7 och 10. Värdet 8 är det värde som fått näst flest svar, 18,4 procent av studenterna svarade så. En knapp femtedel av studenterna (18,3%) uppger att de varit mycket motiverade under sina studier. 11,1 procent av studenterna får värde 9 och 7,2 procent av studenterna får värde 10.

För att ta reda på individegenskaper för de som är mycket motiverade tas medelvärden fram för de olika utbildningsområdena och könen. Skalan går även här från 0 till 10 där högt värde betyder hög motivation och lågt värde betyder låg motivation. Skillnaden mellan det mest motiverade och det minst motiverade utbildningsområdet är hela 2,71.

Figur 5. Medelvärde för studiemotivation enligt utbildningsområde, skala 0–10 (n=10 984)

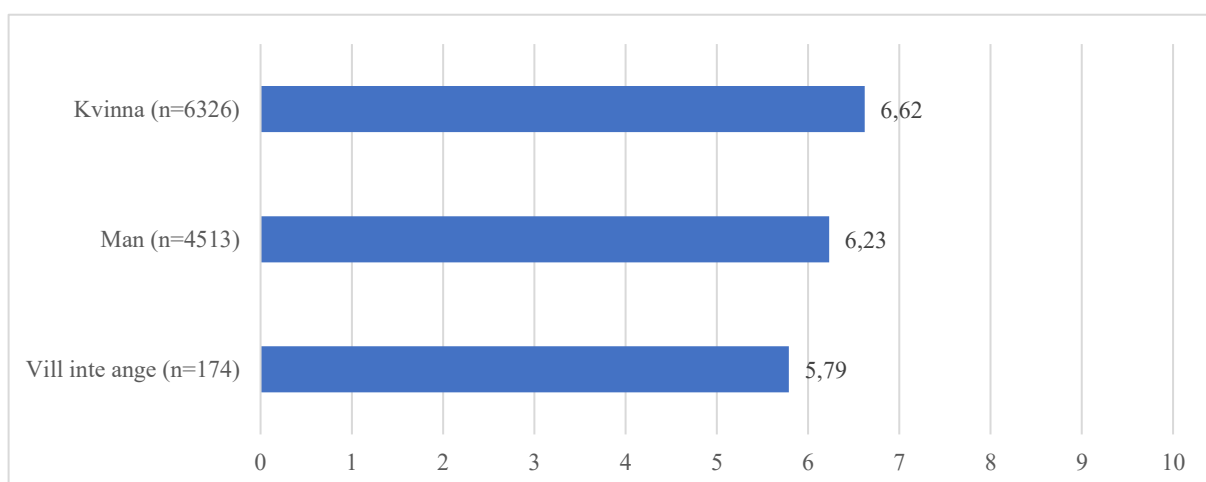

Studenter som studerar inom teater och dans är de överlägset mest motiverade studenterna av alla de 20 olika utbildningsområdena. Studenter inom teater och dans har ett medelvärde på 8,57. Studenter inom hälsovetenskaper är de näst mest motiverade. De har ett medelvärde på 7,75. Därefter kommer studenter som studerar gymnastik- och idrottsvetenskaper. De har ett medelvärde på 7,65. Fjärde mest motiverade är studenter som studerar musik. De har ett medelvärde på 7,38. Därefter följer psykologi, bildkonstvetenskaper och pedagogiska vetenskaper. Alla med medelvärden mellan 7,06 och 7,08. Utmärkande för nästan alla av dessa utbildningsområden, förutom pedagogiska vetenskaper, är att de har få studenter per utbildningsområde, mellan 21 till 230 studenter.

De studenter som är minst motiverade är studenter som studerar teknikvetenskaper. De har ett medelvärde på 5,86. Studenter inom naturvetenskaper, humanistiska vetenskaper och agrikultur- och forstvetenskaper hör också till de minst motiverade. Studenterna inom dessa utbildningsområde har ett medelvärde mellan 6,05 och 6,37. Inom alla dessa utbildningsområden, förutom agrikultur- och forstvetenskaper, studerar många studenter till skillnad från de utbildningsområden som har högst medelvärde. Inom dessa utbildningsområden studerar mellan 1 370 och 1 994 studenter.

Skillnader mellan studenter syns även om man tittar på medelvärden mellan könen. Skillnaderna är ändå inte så stora. Skillnaden mellan kvinnor och mäns medelvärde är bara 0,39. Kvinnliga studenter är en aning mer motiverade än de manliga studenterna.

Figur 6. Medelvärde för studiemotivation enligt kön, skala 0–10 (n=11 013)

Kvinnorna har ett medelvärde på 6,62 medan männen har medelvärde 6,23. Minst motiverade är de som svarat att de inte vill ange sitt kön. De har ett medelvärde på 5,79. Noterbart är dock

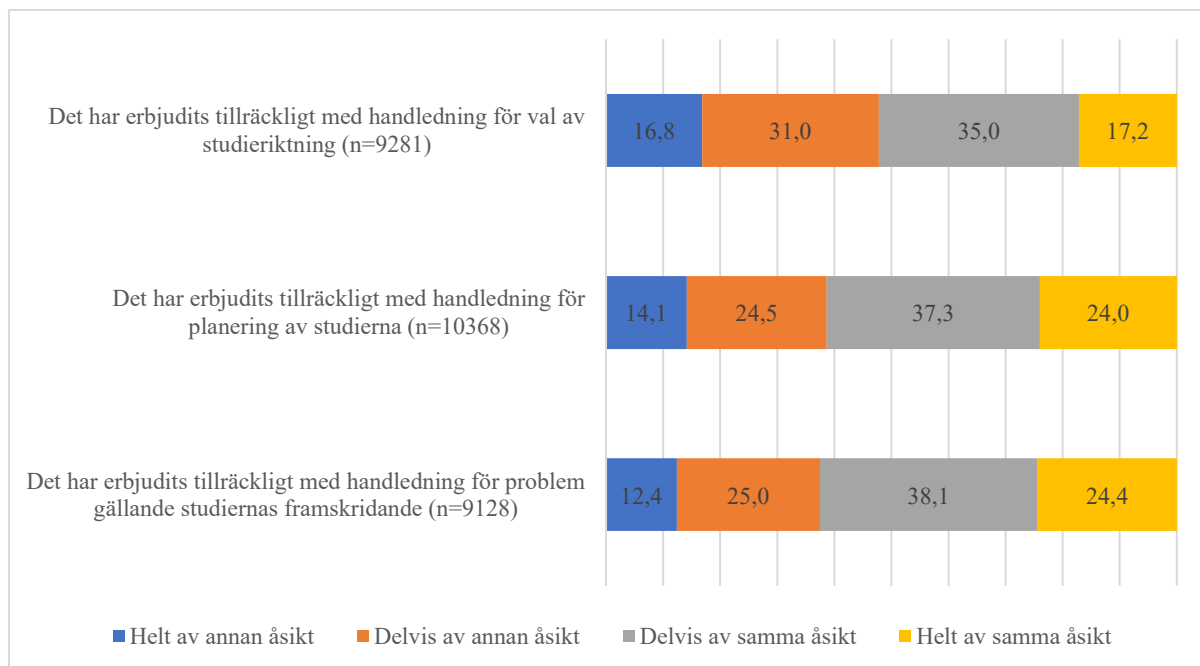
att de som valt att inte ange sitt kön endast är 174 till antalet till skillnad från kvinnorna som är 6 326 och männen som är 4 513 till antalet.

7.3Handledning

Handledning är en av de tre oberoende variablerna i denna avhandling. För att kunna mäta handledning har tre frågor valts ut ur enkätmaterialen. Dessa är påståendena: *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieinriktning*, *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna* och *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för problem gällande studiernas framskridande*.

Det förekommer ganska stor spridning bland studenternas svar för alla tre påståenden gällande hur studenternas upplever att det erbjudits tillräckligt med handledning. För påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieinriktning* är fördelningen av svaren mest jämna. För det påståendet har nästan lika många svarat att de är av helt samma åsikt som påståendet (17,2%) som de som svarat att de är helt av annan åsikt (16,8%). Majoriteten har svarat att de delvis är av samma (35,0%) eller delvis av annan åsikt (31,0%).

Figur 7. Svarsfrekvenser för påståendena om erbjuden handledning, % (n=9128–10 368)

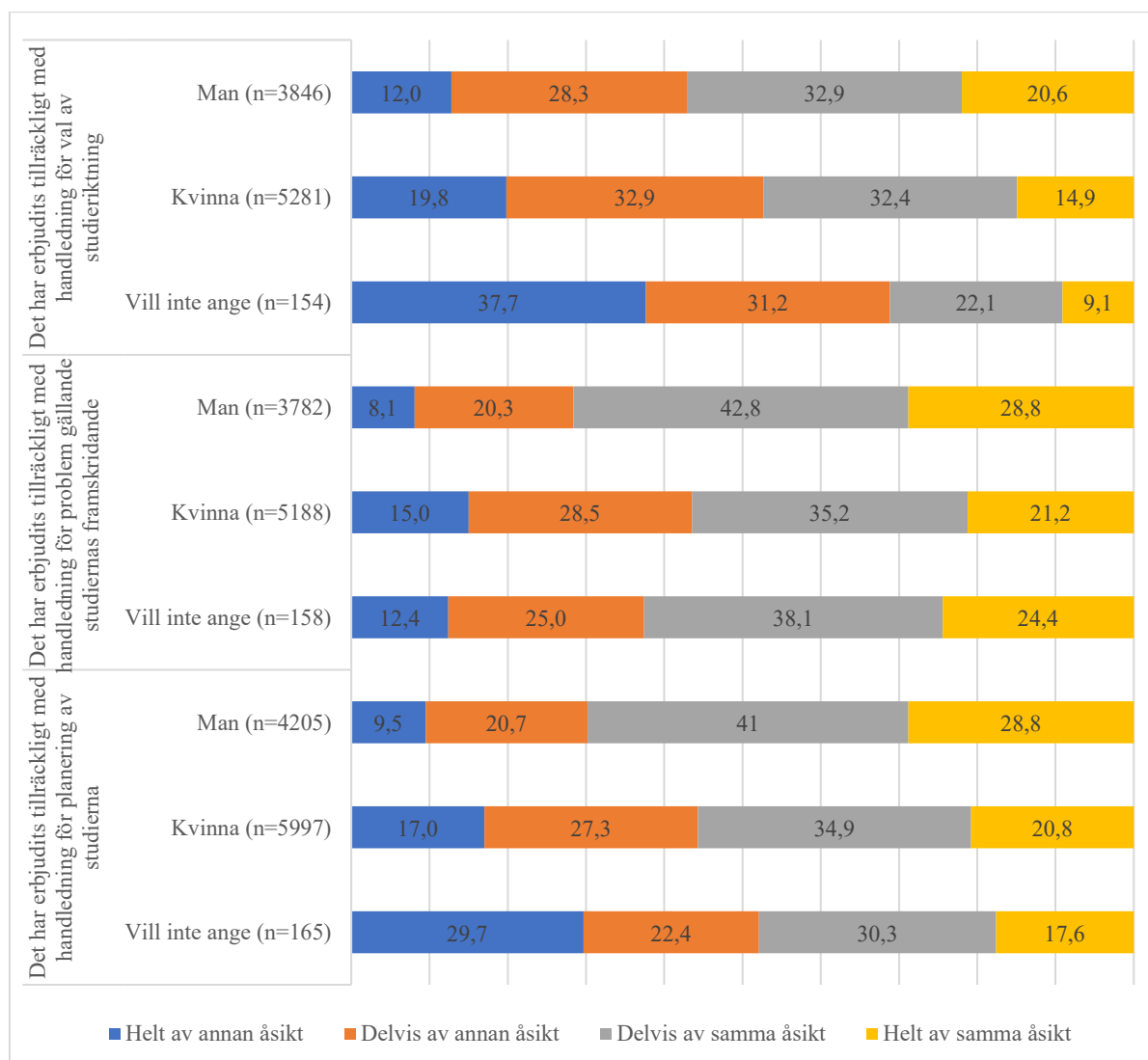

Svaren för påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna* är också jämna. Majoriteten av studenterna är av helt samma (24,0%) eller delvis av samma (37,3%) åsikt som påståendet. Av de studenter som inte är av samma åsikt har 14,1 procent svarat att de är helt av annan åsikt och 24,5 procent att de är delvis av annan åsikt.

Av de tre påståendena har flest studenter svarat att de håller med om påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för problem gällande studiernas framskridande*. Där 62,5 procent av studenterna helt (24,4%) eller delvis (38,1%) håller med påståendet. Av respondenterna svarade 12,4 procent att de är helt av annan åsikt än påståendet.

Till följande presenteras skillnader för de olika påståendena om handledning enligt hur de olika könen svarat. I figur 8 framgår det att män i högre grad än kvinnor upplever att de erbjudits tillräckligt med handledning i samtliga tre påståenden.

Figur 8. Svarsfrekvenser på påståendena om upplevd handledning enligt kön, %, (n=9128–10 367)

Störst är skillnaden för påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna*, där 28,8 procent av männen svarat att de är helt av samma åsikt. Motsvarande siffra för kvinnorna är 20,8 procent. För samma påstående har 17,0 procent av kvinnorna uppgett att de är helt av annan åsikt av påståendet och motsvarande siffra för männen är 9,5 procent. Minst nöjda är ändå de studenter som valt att inte ange sitt kön. Närmare 30 procent (29,7%) av de studenter som valt att inte uppge sitt kön har svarat att de inte alls håller med påståendet och bara 17,6 procent har svarat att de helt håller med påståendet. Studenter som valt att inte uppge sitt kön håller med påståendena i betydligt mindre utsträckning än männen och kvinnorna. Av de tre påståendena håller dessa studenter minst med om påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieinriktning*. På det påståendet har 37,7 procent svarat att de inte alls håller med påståendet och bara 9,1 procent har uppgett att de helt håller med påståendet.

För att undersöka skillnader i studiemotivation utgående från de olika svarsalternativen för påståendena om handledning har medelvärden på studiemotivationen tagits fram. Dessa redovisas i tabell 2. Skalan går från 0 till 10, där högt värde innebär hög studiemotivation.

Tabell 2. Medelvärden för studiemotivation, enligt uppfattning om erbjuden handledning, (n=8977–10 191)

Det har erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna (n=10 191)	Helt av annan åsikt (n=1437)	5,62
	Delvis av annan åsikt (n=2497)	6,18
	Delvis av samma åsikt (n=3811)	6,52
	Helt av samma åsikt (n=2446)	7,06
	Totalt	6,44
Det har erbjudits tillräckligt med handledning för problem gällande studiernas framskridande (n=8977)	Helt av annan åsikt (n=1105)	5,40
	Delvis av annan åsikt (n=2255)	5,94
	Delvis av samma åsikt (n=3429)	6,50
	Helt av samma åsikt (n=2188)	7,10
	Totalt	6,37
Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieriktning (n=9124)	Helt av annan åsikt (n=1524)	5,66
	Delvis av annan åsikt (n=2827)	6,15
	Delvis av samma åsikt (n=3198)	6,62
	Helt av samma åsikt (n=1575)	7,20
	Totalt	6,42

I tabell 2 går det tydligt att se ett samband mellan den handledning studenten upplever att hen fått och hur motiverad studenten har varit i sina studier. Medelvärden för upplevd studiemotivation ökar gradvis ju mer studenten håller med påståendena om den erbjudna handledningen. Detta gäller för alla tre påståenden.

Högsta medelvärdet (7,2) för sin studiemotivation får studenter som svarat att de helt är av samma åsikt på påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieriktning*. Lägsta medelvärdet (5,4) för sin studiemotivation får de studenter som svarat att det är av helt annan åsikt om påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för problem gällande studiernas framskridande*.

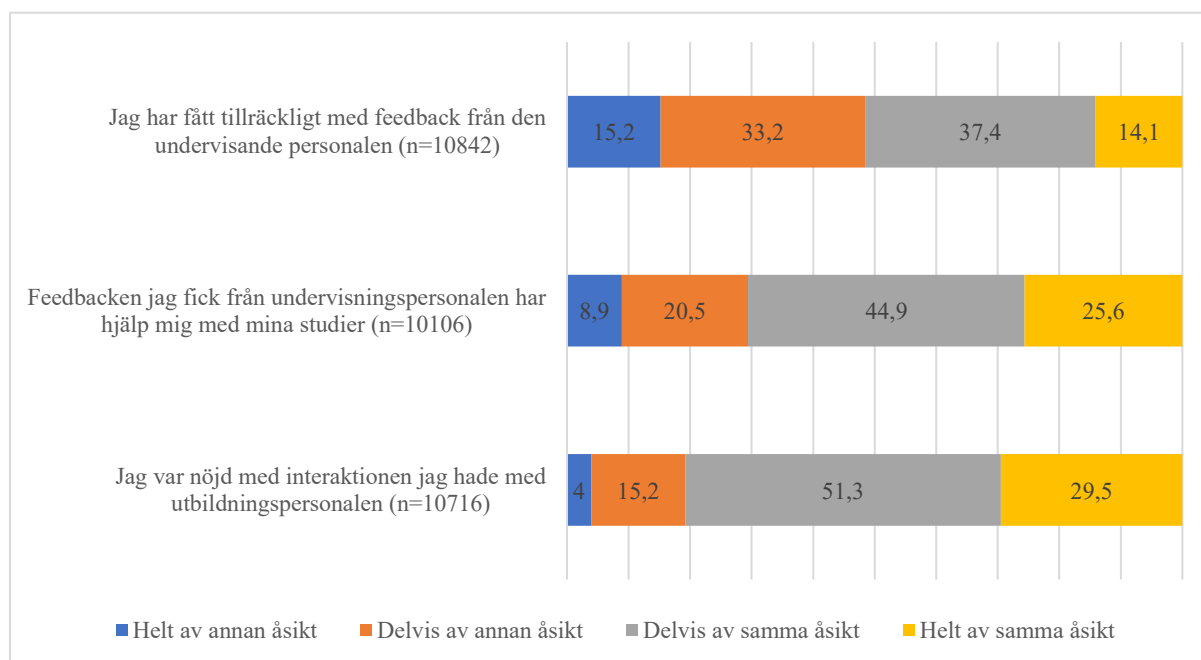
Skillnaderna mellan medelvärdena för påståendena är mycket litet, endast 0,07. Högsta medelvärdet får påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna* med ett medelvärde på 6,44. Påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för problem gällande studiernas framskridande* har det lägsta medelvärdet på 6,37. Däremellan kommer påståendet *Det har erbjudits tillräckligt med handledning för val av studieinriktning* med ett medelvärde på 6,42.

7.4 Interaktion och feedback

Interaktion och feedback är den andra av de tre oberoende variablerna i denna avhandling. För att kunna mäta interaktion och feedback har tre frågor valts ut ur enkätmaterialen. Dessa är påståendena: *Jag har fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen*, *Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen* och *Feedbacken jag fick från undervisningspersonalen har hjälpt mig med mina studier*.

I enkäten framgår att studenterna är betydligt mer nöjda med den interaktion och feedback de fått än om handledningen från universitetet. En stor del av respondenterna uppger att de har varit nöjda med den interaktion de haft med utbildningspersonalen. Hela 80,8 procent håller helt eller delvis med påståendet *Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen*. Endast fyra procent håller inte alls med påståendet.

Figur 9. Svansfrekvenser för påståendena om interaktion och feedback, %, (n=10 106–10 842)

Många studenter håller även med påståendet *Feedbacken jag fick från undervisningspersonalen har hjälpt mig med mina studier*. Över 70 procent (70,5%) uppger att de helt eller delvis håller med påståendet. Bara 8,9 procent av studenter håller inte alls med om påståendet. Studenterna är mest tudelade gällande påståendet *Jag har fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen*. Ungefär hälften (51,4%) håller helt eller delvis med påståendet och andra hälften (48,4%) håller delvis inte eller inte alls med påståendet.

I följande tabell (tabell 3) redovisas medelvärden för hur motiverade studenter är som svarat på påståendena om interaktion och feedback. Precis som för upplevd handledning går det även här att se ett tydligt samband mellan hur studenterna upplevt interaktionen och feedbacken från universitetet och hur motiverade studenterna har varit i sina studier. Medelvärdet för upplevd studiemotivation ökar gradvis ju mer studenten håller med påståendena om interaktion och feedback.

Högsta medelvärdet (7,36) för sin studiemotivation får studenter som svarat att de helt är av samma åsikt på påståendet *Jag har fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen*. Lägsta medelvärdet (5,15) för sin studiemotivation får de studenter som svarat att det är av helt annan åsikt än påståendet *Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen*.

Tabell 3. Medelvärden för studiemotivation, enligt uppfattning om interaktion och feedback (n=10 005–10 734)

Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen (n=10 605)	Helt av annan åsikt (n=418)	5,15
	Delvis av annan åsikt (n=1611)	5,59
	Delvis av samma åsikt (n=5445)	6,36
	Helt av samma åsikt (n=3131)	7,32
	Total	6,48
Jag har fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen (n=10 734)	Helt av annan åsikt (n=1637)	5,93
	Delvis av annan åsikt (n=3564)	6,23
	Delvis av samma åsikt (n=4015)	6,57
	Helt av samma åsikt (n=1518)	7,36
	Total	6,47
Feedbacken jag fick från undervisningspersonalen har hjälpt mig med mina studier (n=10 005)	Helt av annan åsikt (n=895)	5,56
	Delvis av annan åsikt (n=2057)	5,97
	Delvis av samma åsikt (n=4495)	6,50
	Helt av samma åsikt (n=2558)	7,27
	Totalt	6,50

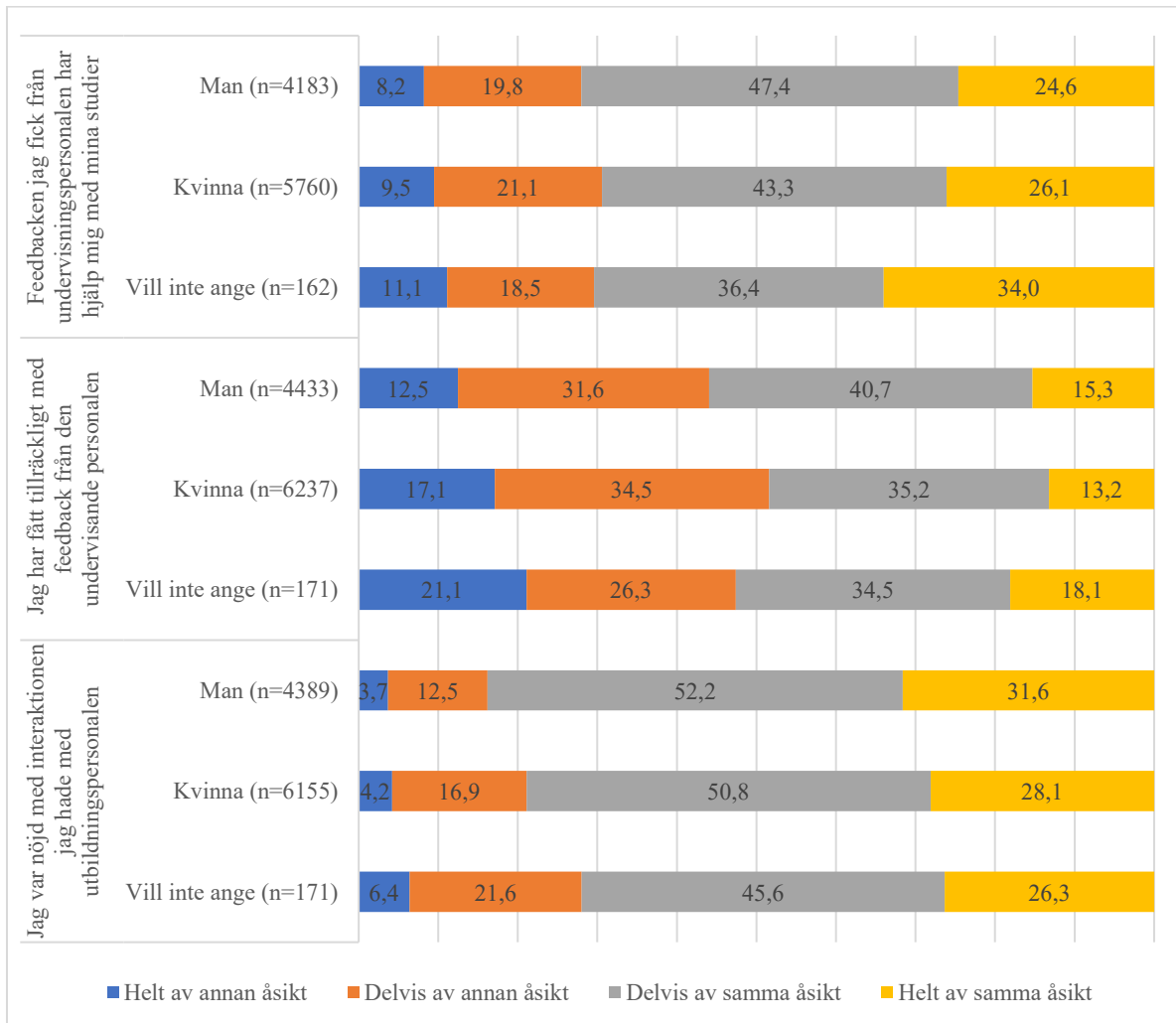
Skillnaderna mellan de lägsta och högsta medelvärdena för påståendena är mycket litet, endast 0,03. Högsta medelvärdet får påståendet *Feedbacken jag fick från undervisningspersonalen har hjälpt mig med mina studier* med ett medelvärde på 6,50. Påståendet *Jag har fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen* har det lägsta medelvärdet på 6,47. Däremellan kommer påståendet *Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen* med ett medelvärde på 6,48.

Skillnader i studenters uppfattning om interaktion och feedback syns även mellan män och kvinnor. I figur 10 framgår det att män i högre grad än kvinnor upplevt att de erbjudits tillräckligt med interaktion och feedback i två av påståendena. Skillnaderna mellan kvinnor och män är dock ändå mindre än för påståendena gällande handledning.

Störst är skillnaden för påståendet *Jag var nöjd med interaktionen jag hade med utbildningspersonalen*. Av männen har 31,6 procent uppgett att de är helt av samma åsikt och motsvarande siffra för kvinnorna är 28,1 procent. För samma påstående har 52,2 procent av

männen uppgett att de är delvis av samma åsikt av påståendet och motsvarande siffra för kvinnorna är 50,8 procent. Minst nöjda är även här de studenter som valt att inte ange sitt kön. Av dem har 26,3 procent uppgett att är helt av samma åsikt och 45,6 procent att de är delvis av samma åsikt.

Figur 10. Svarsfrekvenser på påståendena om interaktion och feedback, enligt kön, %, (n= 10 105–10 841)

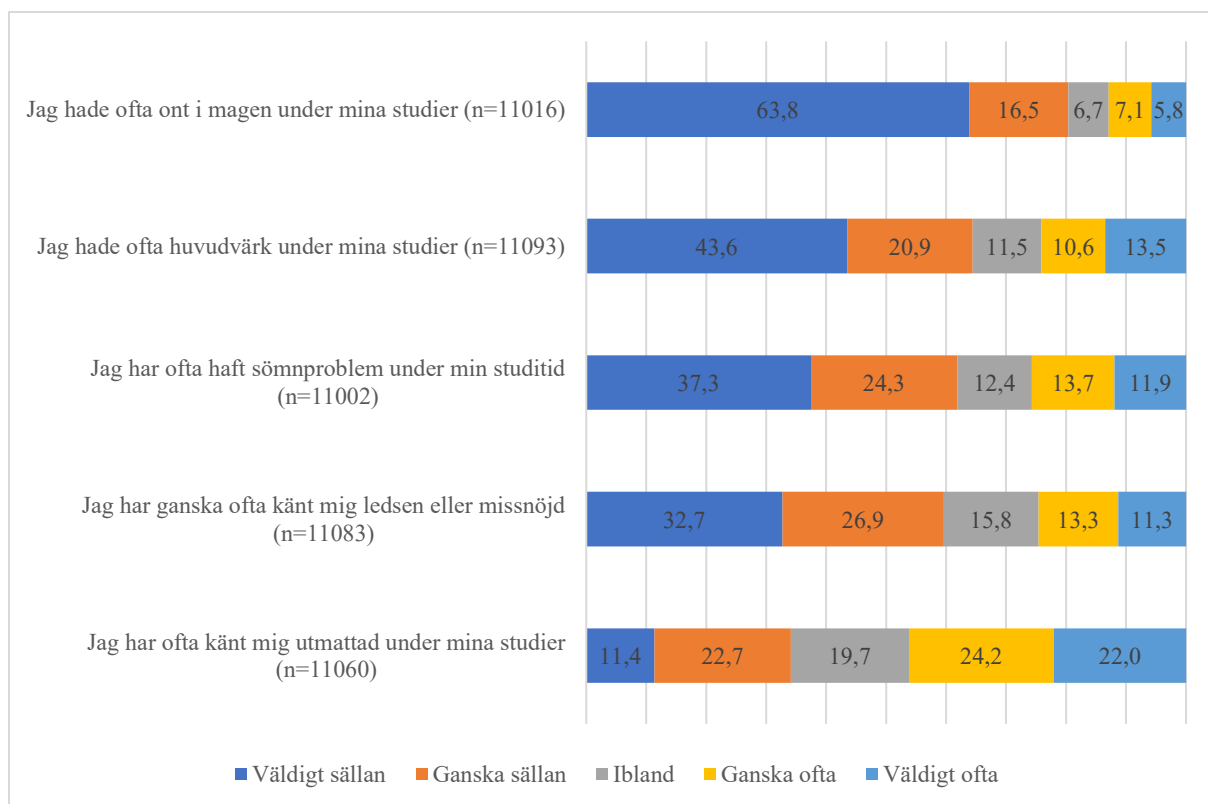
7.5 Välmående

Välmående är den tredje av de tre oberoende variablerna i denna avhandling. För att kunna mäta välmående har fem frågor valts ut ur enkätmaterialen. Dessa är påståendena: *Jag hade ofta huvudvärk under mina studier*, *Jag har ganska ofta känt mig ledsen eller missnöjd*, *Jag har ofta känt mig utmattad under mina studier*, *Jag hade ofta ont i magen under mina studier* och *Jag har ofta haft sömnproblem under min studietid*.

Enligt hur studenterna har svarat på påståendena tangerande välmående ser det ut som att en stor del av studenterna har mått bra under sina studier. Ont i magen är det symptom studenterna lidit minst av. Av alla som svarat på påståendet *Jag hade ofta ont i magen under mina studier* uppger 80,3 procent att de ganska sällan eller väldigt sällan hade ont i magen under studierna. Det studenterna uppgett att de oftast lidit av under studierna är att de känt sig utmattade under studierna. En femte del av studenterna (22%) uppger att de väldigt ofta känt sig utmattade och nästan en fjärde del (24,2%) att de ganska ofta känt sig utmattade. 19,7 procent av studenterna har också uppgett att de ibland känt sig utmattade.

Svaren för de övriga tre påståendena, *Jag hade ofta huvudvärk under mina studier*, *Jag har ofta haft sömnproblem under min studietid* och *Jag har ganska ofta känt mig ledsen eller missnöjd*, är svaren mera jämt fördelade. Över 60 procent av studenterna uppger att de väldigt eller ganska sällan lidit av något av symptomen.

Figur 11. Svarsfrekvenser för påståendena om välmående, %, (n=11 002–11 093)

Genom att studerar medelvärden för upplevd studiemotivation för påståendena om välmående går det att se samma mönster som för påståendena om handledning samt interaktion och feedback.

Tabell 4. Medelvärden för studiemotivation, enligt upplevt välmående (n=10 970–10 993)

Jag hade ofta huvudvärk under mina studier (n=10 993)	Väldigt ofta (n=1476)	6,13
	Ganska ofta (n=1161)	6,19
	Ibland (n=1264)	6,29
	Ganska sällan (n=2307)	6,47
	Väldigt sällan (4785)	6,65
	Totalt	6,45
Jag har ganska ofta känt mig ledsen eller missnöjd (n=10 992)	Väldigt ofta (n=1241)	4,67
	Ganska ofta (n=1463)	5,50
	Ibland (n=1723)	5,98
	Ganska sällan (n=2963)	6,62
	Väldigt sällan (n=3593)	7,53
	Totalt	6,45
Jag har ofta känt mig utmattad under mina studier (n=10 984)	Väldigt ofta (n=2417)	5,75
	Ganska ofta (n=2652)	6,16
	Ibland (n=2167)	6,34
	Ganska sällan (n=2498)	6,99
	Väldigt sällan (n=1250)	7,50
	Totalt	6,45
Jag hade ofta ont i magen under mina studier (n=10 989)	Väldigt ofta (n=642)	5,79
	Ganska ofta (n=779)	5,99
	Ibland (n=733)	6,14
	Ganska sällan (n=1817)	6,28
	Väldigt sällan (n=7018)	6,64
	Totalt	6,45
Jag har ofta haft sömnproblem under min studietid (n=10 970)	Väldigt ofta (n=1301)	5,72
	Ganska ofta (n=1502)	5,95
	Ibland (n=1361)	6,15
	Ganska sällan (n=2666)	6,48
	Väldigt sällan (n=4140)	6,95
	Totalt	6,45

Ju bättre studenterna mått desto mer motiverade har de varit i sina studier. Högst medelvärde (7,53) och lägst medelvärde (4,67) för sin studiemotivation får studenter som svarat på

påståendet *Jag har ganska ofta känt mig ledsen eller missnöjd*. Studenter som svarat att de väldigt sällan känt sig ledsen eller missnöjd får högt medelvärde på studiemotivation medan de som svarat att de väldigt ofta känt sig ledsen eller missnöjd får lågt medelvärde på studiemotivation.

Medelvärdet för studiemotivation för alla fem påståenden är det samma, 6,45. Av de fem symptomen har huvudvärk minst inverkan på studiemotivationen. Skillnaden mellan medelvärdet på studiemotivation för de studenter som uppger att de väldigt ofta lidit av huvudvärk och de studenter som uppger att de väldigt sällan lidit av huvudvärk är bara 0,52. Störst är skillnaden mellan medelvärden för studiemotivation bland de som väldigt sällan och de som väldigt ofta känt sig ledsna eller missnöjda (2,86) och de studenter som väldigt sällan och de som väldigt ofta känt sig utmattade under sina studier (1,75).

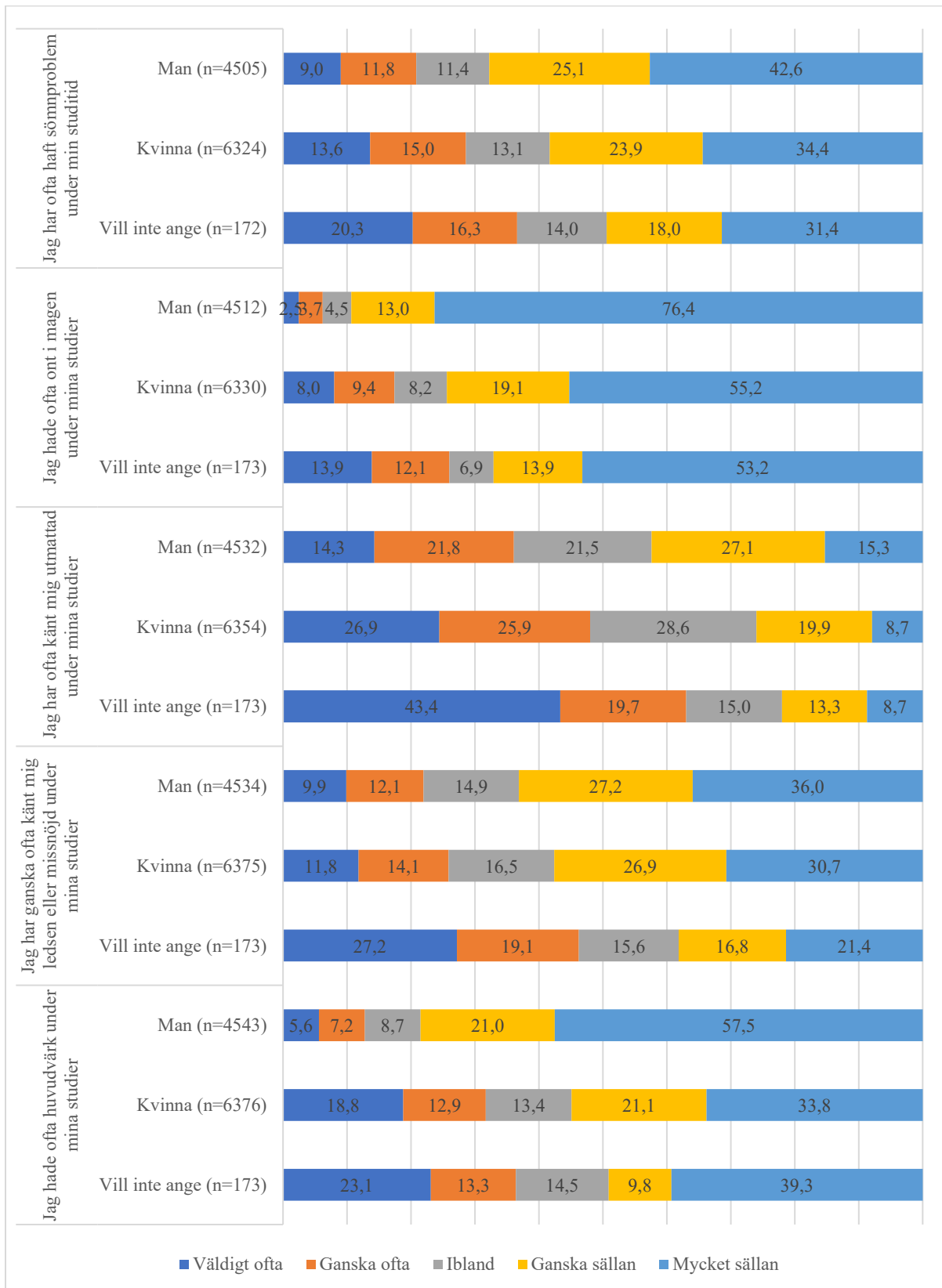
Skillnader i studenternas uppfattning om sitt eget välmående syns även mellan män och kvinnor. I figur 12 kan man tydligt se att det förekommer skillnader mellan hur kvinnor och män har upplevt att de mått under sina studier. Utmärkande för kvinnorna är att de i jämförelse med männen i hög grad oftare upplevt symptom.

I två av påståendena är skillnaderna mellan könen stor om man ser på de som svarat att de upplevt besvär väldigt ofta. Störst är skillnaden mellan kvinnor och män i påståendet om att man lidit av huvudvärk under studierna. Av kvinnorna har 18,8 procent uppgett att de väldigt ofta lidit av huvudvärk under sina studier. Motsvarande siffra för männen är bara 5,6 procent. Gällande påståendet om utmattning under studierna förekommer även en stor skillnad mellan kvinnor och män. Av kvinnorna har 26,9 procent uppgett att de väldigt ofta känt sig utmattade under sina studier emedan motsvarande siffra för männen bara är 14,3 procent.

Skillnaden mellan kvinnor och män är minst om man ser på påståendet om att man känt sig ledsen eller missnöjd under studierna. På påståendet har 11,8 procent av kvinnorna uppgett att de känt sig ledsna väldigt ofta. Motsvarande siffra för männen är 9,9 procent.

Det är ändå de som valt att inte ange sitt kön som i allra högsta grad upplevt de olika symptomen oftast. De har för alla påståenden uppgett att de i högre grad än kvinnorna och männen oftare upplevt symptom. Störst är skillnaderna i påståendena *Jag har ofta känt mig utmattad under mina studier* och *Jag har ganska ofta känt mig ledsen eller missnöjd under mina studier*. Hela 43,4 procent har uppgett att de väldigt ofta känt sig utmattade under sina studier och 27,2 procent har uppgett att de väldigt ofta känt sig ledsna eller missnöjda under sina studier.

Figur 12. Svarsfrekvenser på påståendena om välmående, enligt kön, %, (n=11 001–11 092)

7.6 Regressionsanalys

För att ytterligare analysera sambandet mellan universitetens stöd och studiemotivation samt studenternas välmående och studiemotivation genomfördes en regressionsanalys. Studiemotivation fungerade fortfarande som beroende variabel och som oberoende variabler användes välmående samt de index som skapats för handledning, interaktion och feedback. Regressionsanalyser utfördes för varje oberoende variabel i fyra olika modeller.

I den första modellen testades handledning, i den andra modellen inkluderades interaktion och feedback. Den tredje modellen byggdes på med välmående och i den fjärde modellen testades alla oberoende variabler samt kön. Kön är i det här fallet kodad så att 1 är lika med man och 2 är lika med kvinna. För att kunna använda variabeln kön i regressionsanalysen behövde variabeln kodas om. Variabeln kön kodades om till en dummyvariabel så att man är lika med 1 och kvinna är lika med 0. Utbildningsområden inkluderades inte i regressionsanalyserna. Detta på grund av stor spridning mellan utbildningsområdena och svårigheter att skapa rimliga kategorier bland de tjugo olika utbildningsområdena.

Avsikten med regressionsanalysen var att se i vilken utsträckning de olika oberoende variablerna påverkar studenternas uppfattning om motivation i deras studier. I tabellen nedan kan man utläsa förklaringsgraden, B-värdet, och standardfelet inom parantes. R^2 -värdet och det justerade R^2 -värdet anger förklaringsgraden, det vill säga hur väl variationen i den oberoende variabeln förklarar variationen i den beroende variabeln. Värdet kan anta värden mellan 0 och 1 och kan utläsas som procent. Ju högre värde, desto bättre förklaringsgrad. Det justerade R^2 -värdet användes eftersom flera oberoende variabler inkluderades i analysen.

I tabellen kan också signifikans utläsas. Denna analys utgår från fem procent-nivån, det vill säga att jag accepterar en risknivå på fem procent. Då kan jag med 95 procents säkerhet säga att värdet inte kommer att anta värdet 0 och ha en slumpmässig effekt på den beroende variabeln. I denna analys är alla variabler signifikanta på den högsta möjliga nivån.

I den första modellen testas bara handledningsindexet. I tabell 5 kan man se att handledning förklarar 6,7 procent av variationen i påståendet om upplevde motivation för studierna under studietiden. B-värdet är 0,681. B-värdet beskriver regressionslinjens lutning och visar vilken effekt ett steg uppåt på den oberoende variabeln har på den beroende variabeln. I detta fall innebär det att ju mer handledning studenten upplever att hen fått desto mer motiverad har studenten varit i sina studier.

Tabell 5. Multilinjär regressionsanalys, studiemotivation

	1		2		3		4	
	B	standard-fel	B	standard-fel	B	standard-fel	B	standard-fel
Handledning	0,681***	(0,029)	0,457***	(0,032)	0,325***	(0,032)	0,379***	(0,032)
Interaktion och feedback			0,676***	(0,039)	0,621***	(0,039)	0,599***	(0,038)
Välmående					0,234***	(0,012)	0,275***	(0,012)
Man							- 0,746***	(0,052)
Constant	4,561***	(0,080)	3,314***	(0,110)	2,284***	0,121	2,247***	0,0119)
N	7981		7210		7133		7133	
Adj R ²	0,067		0,107		0,15		0,174	

*** p<0,001

I den andra tabellen inkluderas interaktions- och feedbacksindexet. Förklaringsgraden har nu ökat.Handledningsindexet och interaktions- och feedbacksindexet förklarar nu 10,7 procent av variationen i påståendet om upplevde motivation under studierna. Även har en ökning i bägge oberoende variablerna en positiv effekt på den beroende variabeln. Ju mer handledning och interaktion studenten upplever att hen fått desto mer motiverad har studenten varit i sina studier.

I den tredje tabellen inkluderas välmåendeindexet. Nu har förklaringsgraden ökat ytterligare. Nu förklarar välmåendeindexet och de tidigare oberoende variablernas index 15 procent av variationen i den beroende variabeln. Likt den förra modellen har alla tre oberoende variabler

en positiv effekt på den beroende variabeln. Störst effekt har interaktion och feedback. Ju bättre studenten mått desto mer motiverad har studenten varit i sina studier.

I den fjärde och sista tabellen inkluderas även kön, i det här fallet man. Förklaringsgraden ökar nu ytterligare. Alla oberoende variabler förklarar nu 17,4 procent av variationen i påståendet om upplevd motivation för studierna under studietiden. Upplevd handledning, interaktion, feedback och välmående har fortfarande alla en positiv effekt på den beroende variabeln. Kön har däremot en negativ effekt.

Undersökningens alla analyser har nu genomförts och presenterats. För att sammanfatta detta kapitel kan konstateras att universitetets stöd samt studenternas välmående påverkar studenternas studiemotivation. Handledning, interaktion och feedback samt välmående kan förklara 15 procent av studenternas upplevda studiemotivation. Trots att det baserat på regressionsanalyserna är möjligt att hävda att ju mer stöd en student upplever att hen fått, desto mer motiverad har hen varit, bör det även finnas andra faktorer som inverkar på hur motiverad studenterna upplever att de varit i sina studier. I nästa kapitel följer en sammanfattande resultatdiskussion för denna undersökning.

8. Resultatdiskussion

I detta kapitel diskuteras och jämförs analysens resultat med tidigare forskning och litteratur som presenterades i teoridelen av avhandlingen i kapitel två till fem. I denna avhandling har faktorer som påverkar universitetsstudenters studiemotivation studerats. De två faktorer som studerades var universitetets stöd (handledning, interaktion och feedback) och studenternas välmående. Dessa har studerats som studenternas subjektiva åsikter och upplevelser av dessa.

För att ha syftet i minne upprepas avhandlingens forskningsfrågor. Avhandlingens centrala frågeställning lyder *”Finns det ett samband mellan universitetets stöd och studenters studiemotivation?”* och den andra forskningsfrågan lyder *”Finns det ett samband mellan studenters välmående och deras studiemotivation?”*.

För att kunna besvara forskningsfrågorna genomfördes analysen genom frekvensanalyser, korstabeller och medelvärdesanalyser. För att ytterligare analysera sambandet mellan studiemotivation och universitetets stöd samt sambandet mellan studiemotivation och studenternas välmående genomfördes en sammanställande analys. Den sammanställande analysen genomfördes i form av en multivariat linjär regressionsanalys. I analyserna granskades studenternas egna erfarenheter och upplevelser av det stöd som de erbjudits från universitetet samt hur studenterna upplevde sitt välmående under sin studietid. Detta för att sedan studera vilken effekt dessa två faktorer har haft på deras subjektivt upplevda studiemotivation.

Sambandsanalyserna visar att det finns ett tydligt samband mellan både universitetets stöd och studiemotivation samt mellan studenternas välmående och studiemotivation. I tillägg till avhandlingens två forskningsfrågor undersöktes även ifall det förekom skillnader mellan hur kvinnor och män upplevt universitetets stöd, välmående och studiemotivation. Därtill granskades skillnader mellan olika utbildningsområden gällande upplevd studiemotivation. Analysens resultat gällande eventuella skillnader mellan kön och utbildningsområde kommer att i korthet diskuteras i slutet av kapitlet.

8.1 Allmänt om studiemotivation

Denna undersökning baserade sig på en enkätundersökning, Kandidatresponsen2015, som 11 745 universitetsstudenter vid alla 14 universitet i Finland svarade på. För att mäta

studiemotivation i analyserna användes påståendet "*Jag var mycket motiverad under mina studier*" från Kandidatresponsen. Studenterna kunde svara på påståendet på en skala mellan 0 till 10 där värdet 0 innebar att studenter inte alls höll med påståendet och värdet 10 innebar att studenter höll med påståendet till fullo.

Av de som svarade på enkäten uppgav över hälften (56,3%) att de varit åtminstone ganska motiverade under sin studietid. De hade värden över värdet 7. En knapp femtedel (18,3%) upplevde att de varit mycket motiverade (värde 9 eller 10) under sin studietid. Enbart några få av studenterna (12%) upplevde att det inte alls var motiverade under studierna (värden mellan 0 och 3).

8.2 Universitetets stöds inverkan på studenters studiemotivation

Som tidigare i kapitlet nämndes visar analyserna att det finns ett tydligt samband mellan universitetets stöd och hur motiverade studenterna har upplevt sig vara under sin studietid. Detta stämmer överens med tidigare forskningsresultat som påvisar att universitetet och undervisningspersonalen inom ett universitet på flera sätt har en inverkan på studenternas studiemotivation och framgång i studierna (Peltonen & Ruohotie, 1992, Ruohotie, 1998). Utifrån analysens resultat kan konstateras att universitetets stöd har en inverkan på studenternas studiemotivation.

Handledningens samt interaktionens och feedbackens betydelse för studiemotivation kommer inledningsvis att diskuteras var för sig i resultatdiskussionen och därefter besvaras avhandlingens centrala forskningsfråga "*Finns det ett samband mellan universitetets stöd och studenters studiemotivation?*".

8.2.1Handledning

Analysens resultat visar att handledning har en betydande roll för studenternas studiemotivation. Resultaten från denna studie bekräftar tidigare forskningsresultat inom området som påvisar att handledning är en bidragande faktor till både ökad studieframgång och ökad studiemotivation. Tidigare forskning visar att handledning kan vara både en faktor som bidrar positivt till att studierna framskrider (Vesikansa et al., 1998, Vuorinen et al., 2005, Huuki et al., 2017, Potila et al., 2017) men också en faktor som påverkar studierna negativt och

bromsar dem ifall den upplevs som bristfällig (Liimatainen et al., 2010, Saari & Villa, 2016). Resultatet av analysen visar att nivån av upplevd studiemotivation steg då belåtenhet med den handledning som erbjudits från universitetet steg i likhet med tidigare forskning (Huuki et al., 2017).

Studenter som upplever att de erbjudits tillräckligt med handledning för planering och genomförande av studierna är mer motiverade för sina studier än de studenter som upplever att de inte erbjudits tillräckligt med handledning. Analysen visar att studiemotivation ökar gradvis: ju mer studenten upplever att hen erbjudits tillräckligt med handledning, desto mer motiverad är studenten för sina studier. Att studiemotivationen ökar gradvis då studenten upplever att hen fått handledning i studierna kan säkerligen delvis förklaras med att många universitetsstudenter behöver och vill få rådgivning och handledning för att klara av sina studier (Vuorinen et al., 2005). Universitetsstudier är till stor grad väldigt självständigt arbete och således sitter studenten ensam med sina studier största delen av tiden.

Resultatet av analysen visar att majoriteten av studenterna har varit nöjda med den mängd handledning som erbjudits dem under sin studietid. Nästan en fjärdedel (24,0%) av studenterna höll helt med påståendena om att det erbjudits tillräckligt med handledning för planering av studierna. Likaså höll nästan en fjärdedel (24,4%) med påståendet om att tillräckligt med handledning erbjudits för problem gällande studiernas framskridande. Endast få av studenterna (12,4–16,8%) höll inte alls med påståendena om att handledning erbjudits tillräckligt. Att studenterna uppger att de inte är nöjda med handledningen kan möjligen delvis bero på att de ansett den vara för ytlig. En annan möjlighet är att studenter som verkligen behöver handledning inte kan eller vill få handledning (Levander et al., 2003).

8.2.2 Interaktion och feedback

Avhandlingens andra oberoende variabel var interaktion och feedback. Analysens resultat bekräftar tidigare forskningsresultat inom området som påvisar att framförallt feedback är en bidragande faktor till både ökad studieframgång och ökad studiemotivation (Ruohotie, 1998, Lindblom-Ylänne & Nevgi, 2003, Jonsson, 2013). Ett universitet kan bland annat motivera sina studenter genom att erbjuda tillräckligt med feedback (Huuki et al., 2017). Också sättet att få feedback påverkar en students studiemotivation (Nyberg & Ruohotie, 1988). Resultatet av analysen visar, precis som för handledning, att nivån av upplevd studiemotivation steg då

belåtenhet med feedbacken från universitetet steg. Även här steg motivationen gradvis. Ju nöjdare studenterna upplevt sig vara med interaktionen och feedbacken, desto mer motiverade upplevde de sig vara för sina studier.

Emellertid stöder resultaten från denna studie inte tidigare forskningsresultat (Evans, 2013) som påvisat att studenter generellt är missnöjda med den feedback de får från universitetet. I analysen framgår att studenterna i stor grad varit mycket nöjda med den feedback de erbjudits från universitetet. Över två tredjedelar (70,5%) uppgav att de helt eller delvis håller med påståendet om att feedbacken de fått har hjälpt dem i sina studier och en knapp tiondel (8,9%) uppgav att de inte alls höll med om påståendet. Däremot framgår det i analysen att studenterna inte varit lika nöjda med mängden feedback de fått. Endast 14 procent av studenterna uppgav att de helt håller med påståendet om att de fått tillräckligt med feedback från den undervisande personalen.

Analysens resultat bekräftar även tidigare forskningsresultat som påvisar att interaktion mellan lärare och student är en bidragande faktor till att öka eller bibehålla både studiemotivation och studieframgång (Peltonen & Ruohotie, 1992, Ruohotie, 1998). Lärare som är stödande, inspirerande och uppmuntrande stärker studenters studiemotivation (Korhonen & Hietava, 2011, Leppisaari, 2017). Analysen visar tydligt att studenternas studiemotivation ökar ju nöjdare de har varit med interaktionen de hade med undervisningspersonalen.

Detta kunde förklaras med att samverkan inom ett universitet är viktigt för studenternas framgång i studierna. Studenter som känner att de är en del av universitetet är mer framgångsrika än studenter som inte är det (McKenzie & Schweitzer, 2001). Därtill spelar den sociala utbildningsmiljön en avgörande roll för studenternas studiemotivation (Leppisaari, 2017). Studenter som trivs i sitt universitet, med lärarna och övriga utbildningspersonal, har bättre förutsättningar att vara framgångsrika i sina studier. Analysen visar ytterligare att studenterna har varit mycket nöjda med den interaktion de haft med utbildningspersonalen. Över hälften av studenterna (51,3%) håller delvis med påståendet och nästan en tredjedel av studenterna (29,5%) håller helt med påståendet om att de varit nöjda med den interaktion de haft med utbildningspersonalen. Enbart 4 procent av studenterna uppgav att de inte alls höll med påståendet.

Utgående från dessa resultat kan den första forskningsfrågan *”Finns det ett samband mellan universitetets stöd och studenters studiemotivation?”* besvaras. Svaret är att det finns ett tydligt samband mellan universitetets stöd och studenternas studiemotivation. Detta gäller både för handledning samt interaktion och feedback som i denna avhandling har avsetts som

universitetets stöd. Detta samband är positivt. Ju nöjdare studenterna har varit med de stöd som erbjudits från universitetet, desto mer motiverade har studenterna varit under sin studietid.

Analysens resultat stöder således också avhandlingens första hypotes (H1). Hypotesen var att studenter som upplever att de erbjudits tillräckligt med stöd från universitetet är mera motiverade i sina studier än de studenter som inte upplever att de erbjudits tillräckligt med stöd. Resultatet visar tydligt att studenter som upplevt att de inte erbjudits tillräckligt med stöd från universitetet är mindre motiverade för sina studier än de studenter som upplevt att de har erbjudits tillräckligt med stöd.

8.3 Välmåendes inverkan på studenternas studiemotivation

Välmående var undersökningens tredje oberoende variabel. Tidigare studier påvisar att studiemotivation och studieframgång kan ha positiv effekt på välmående (Koistinen, 2010). Att välmående studenter presterar bättre än studenter som inte mår bra kan verka som en självklarhet men forskning som tyder på detta är knapp. Hälsa och välmående är trots detta väsentliga faktorer för effektivt lärande och studieframgång (El Anasari & Stock, 2010). Resultaten från denna studie bekräftar att studenters studiemotivation ökar ju mer sällan studenter upplevt att de lidit av något hälsorelaterat symptom, såsom ont i magen, huvudvärk eller sömnproblem. Precis som för undersökningens två andra oberoende variabler visar analysen att ökat upplevt välmående leder till ökad studiemotivation.

Analysen visar att studenterna i stora drag har mått bra under sin studietid. Endast omkring en tiondel av studenterna (5,8–13,5%) har lidit av något av de fem symptomen väldigt ofta och största delen av studenterna (32,7–63,8%) uppger att de väldigt sällan har lidit av något av symptomen. I analysen framgår ett undantag. Många studenter har känt sig utmattade under sina studier. Nästan hälften av studenterna (46,2%) uppgav att de väldigt eller ganska ofta kände sig utmattade under sin studietid och enbart en dryg tiondel av studenterna (11,4%) uppgav att de väldigt sällan känt sig utmattade.

Att välmående studenter är mer motiverade för sina studier än de studenter som mått sämre kan säkerligen bero på flera olika faktorer. En av dessa är att välmående och hälsa bidrar till att en människa klarar av att utföra saker bättre än en människa som inte mår lika bra. Det samma gäller studenter och deras studieframgång. Hälsa och välmående är två väsentliga faktorer för studieframgång (El Anasari & Stock, 2010). Välmående bidrar till att en student kan fokusera

på sina studier till fullo och inte är beroende av att försöka råda bot på sina hälsorelaterade symptom. En av de symptom som i denna avhandling undersöktes var sömnproblem. Sömnproblem leder till att en människas hjärna inte fungerar i samma skala som vid normal sömn, vilket leder till att människan kan ha svårt att fokusera, exempelvis på studier (Peltzer & Pengpid, 2014).

Utgående från dessa resultat kan även den andra forskningsfrågan ”*Finns det ett samband mellan studenters välmående och deras studiemotivation?*” besvaras. Svaret är att det finns ett tydligt samband mellan studenters välmående och deras studiemotivation. Även här är sambandet positivt. Ju bättre studenterna mått under sin studietid, desto mer motiverade har studenterna också varit under sin studietid.

Analysens resultat stöder vidare avhandlingens andra hypotes (H2). Hypotesen var att välmående studenter upplever högre studiemotivation. Resultatet visar tydligt att studenter som upplevt att de mer sällan lidit av olika hälsorelaterade symptom är mer motiverade för sina studier än de studenter som upplevt de olika hälsorelaterade symptomen oftare.

8.4 Variation enligt kön och utbildningsområde

Som tillägg till de två forskningsfrågorna analyserades även skillnader mellan kvinnor och män och de olika utbildningsområdena. Ur analysens resultat går det att urskilja skillnader både inom de olika utbildningsområdena och de olika könen när det gäller hur motiverade de uppgett att de har varit under sin studietid. Inledningsvis diskuteras skillnader mellan kvinnor och män och därefter kort skillnader mellan utbildningsområdena.

I analysen framgår att de kvinnliga studenterna upplevt att de varit en aning mer motiverade för sina studier än vad de manliga studenterna har upplevt sig vara. Däremot är de manliga studenterna nöjdare än de kvinnliga studenterna då det kommer till det stöd de upplever att de fått från universitetet. Detta gäller både den erbjudna handledningen och interaktionen. Störst är skillnaden mellan de kvinnliga och manliga studenterna gällande handledningen, där de manliga studenterna är 5,7 till 8 procent nöjdare än de kvinnliga studenterna. Dock är de kvinnliga studenterna en aning mer nöjda än de manliga studenterna med den feedback som de fått från universitetet.

Analysens resultat gällande män och kvinnors upplevda välmående bekräftar även tidigare forskningsresultat som påvisar att kvinnor oftare än män känner av olika hälsorelaterade symptom (Kunttu, 2004). I analysen framgår att de kvinnliga studenterna oftare än de manliga studenterna lidit av de fem olika hälsorelaterade symptomen. Störst är skillnaden mellan hur de kvinnliga och manliga studenterna lidit av huvudvärk och hur ofta de känt sig utmattade under sina studier. De kvinnliga studenterna har uppgett att de lidit av dessa cirka 13 procent (12,6% & 13,2%) mer än de manliga studenterna. Minst är skillnaden mellan kvinnor och män när det kommer till hur ofta de känt sig ledsna eller missnöjda under sina studier. I analysen framgår att de kvinnliga studenterna lidit av detta endast 1,5 procent mer än de manliga studenterna.

Analysen visar även skillnader på hur motiverad studenterna varit i sina studier bland studenter inom olika utbildningsområden. Skillnaden mellan de mest motiverade studenterna och de minst motiverade studenterna är betydande. I analysen framgår att studenter inom utbildningsområdet teater och dans är de överlägset mest motiverade studenterna av alla utbildningsområden. Studenter inom hälsovetenskaper är de näst mest motiverade, därefter kommer studenter som studerar gymnastik- och idrottsvetenskaper. Fjärde mest motiverade var de studenter som studerar musik. Utmärkande för nästan alla av dessa utbildningsområden är att få studenter, endast 21 till 230 studenter per utbildningsområde.

Studenter som studerar teknikvetenskaper var de minst motiverade. Studenter inom naturvetenskaper, humanistiska vetenskaper och agrikultur- och forstvetenskaper hör också till de minst motiverade. Inom alla dessa utbildningsområden, förutom agrikultur- och forstvetenskaper, studerar många studenter. Inom dessa utbildningsområden studerar mellan 1 370 och 1 994 studenter.

Att studenter inom teater och dans och de övriga mest motiverade utbildningsområdena är mest motiverade för sina studier kunde förklaras med att det är svårare för studenter att komma in på dessa utbildningar, till skillnad från de utbildningsområden där studenterna är mindre motiverade. Detta kan bero på att det finns färre utbildningsplatser inom dessa utbildningsområden, vilket gör det svårare att komma in på dessa utbildningar. Detta kan innebära att studenter som studerar inom dessa utbildningsområden redan till en början är mer motiverade för sina studier än de studenter som studerar inom utbildningsområden som det inte är lika svårt att komma in på.

9. Sammanfattning

I denna avhandling har studiemotivation bland universitetsstudenter i Finland undersökts. Syftet med avhandlingen var att undersöka hur universitetsrelaterade angelägenheter påverkar finländska universitetsstudenters studiemotivation. Med universitetsrelaterade angelägenheter har i denna avhandling avsetts universitetets stöd, i form av handledning, interaktion och feedback. Därtill har välmåendes inverkan på studiemotivation undersökts. Universitetets stöd, välmående och studiemotivation har i denna avhandling studerats som studenternas egen uppfattning av dessa under sin studietid.

Inför denna undersökning ställdes två forskningsfrågor och två hypoteser formulerades. Avhandlingen utgick från en central frågeställning ”*Finns det ett samband mellan universitetets stöd och studenters studiemotivation?*” samt en tilläggsfråga, ”*Finns det ett samband mellan studenters välmående och deras studiemotivation?*”. Svaret på den första forskningsfrågan är ja, det finns ett samband mellan universitetets stöd och studenternas studiemotivation. Analysens resultat visar att studenters motivation ökar gradvis: ju mer nöjda de varit med stödet de fått från sitt universitet, desto mer motiverade har de varit för sina studier under sin studietid. Sambandet mellan både handledning och studiemotivation samt sambandet mellan studiemotivation och interaktion och feedback från undervisningspersonalen är tydligt. De studenter som upplever att de fått det stöd de behövt från universitetet var mer motiverade än de studenter som upplever att de inte erbjudits tillräckligt med stöd.

Svaret på den andra forskningsfrågan är också ja, det finns även ett samband mellan hur studenters välmående och hur motiverade de var under sin studietid. Även här är analysens resultat tydligt. Analysens resultat visar att studenters motivation för studierna ökar gradvis: ju bättre studenterna upplevt att de mått, desto mer motiverade har de varit för sina studier under sin studietid. Studenter som upplevde att de mått bra (mer sällan lidit av olika hälsorelaterade symptom) under sin studietid upplevde att de är mer motiverade för sina studier än de studenter som upplevde att de har mått sämre (oftare lidit av olika hälsorelaterade symptom).

9.1 Vidare forskning

Som i inledningen av avhandlingen presenterades så gjordes en avgränsning. Istället för att undersöka alla bakomliggande faktorer till universitetsstudenters studiemotivation och

studieframgång studerades endast universitetsrelaterade faktorer. Både studieframgång och studiemotivation är så stora begrepp och fenomen att de omöjligt kan förklaras i sin helhet i en pro gradu-avhandling.

Som det i teoridelen av avhandlingen framgår kan både studieframgång och studiemotivation påverkas av otaliga faktorer. I denna avhandling undersöktes enbart en del av dem; universitetets stöd samt välmående. Därtill gjordes ytterligare en avgränsning gällande vilka faktorer som skulle studeras som universitetets stöd och enbart handledning, interaktion och feedback studerades. Utöver dessa faktorer finns flera andra universitetsrelaterade faktorer som kan tänkas påverka studenters studiemotivation och studieframgång. Framgångsrika universitetsstudenter är dock mycket viktiga för samhället och således kunde det vara relevant att fortsätta undersöka faktorer som påverkar studenters studieframgång och studiemotivation.

För det första kunde det vara intressant att fortsätta undersöka sambandet mellan flera universitetsrelaterade faktorer och studenters studiemotivation och studieframgång. Sådana faktorer kunde vara utbildningarnas uppbyggnad, kurs- och tentamenscheman, undervisningslokaler, universitetsbibliotekens urval och tillgängligheten på kursmaterial samt studieutrymmen. I denna avhandling undersöktes enbart universitetsstudenter. I vidare forskning skulle det vara intressant att studera samma faktorer bland andra högskolestudenter, yrkeshögskolestudenter i Finland, för att se ifall det förekommer skillnader mellan universitetsstudenter och övriga högskolestudenter.

För det andra kan studiemotivation påverkas av personliga angelägenheter och faktorer som universiteten möjligtvis inte kan påverka. Även dessa faktorer kunde vara av intresse att studera. En av dessa faktorer är ekonomiska angelägenheter. Här kunde det vara av intresse att studera hur mycket arbete vid sidan av studierna påverkar studiemotivationen. Många studenter kämpar med att få vardagen att gå ihop ekonomiskt då studiepenningen inte räcker till. Av denna anledning kunde det vara intressant att studera ifall studiemotivationen och studieframgången ökar ifall studiepenningen höjs så att studenterna inte, i lika stor utsträckning som i dagens läge, skulle behöva arbeta vid sidan om studierna. Eftersom endast universitetsrelaterade faktorer studerades i denna avhandling kan resultaten inte jämföras med personliga angelägenheter. I en vidare studie kunde därför vara intressant att studera vilket, universitetsrelaterade angelägenheter eller personliga angelägenheter, som påverkar studiemotivation mer.

För det tredje vore det intressant att studera faktorer som direkt påverkar studieframgång. I denna avhandling studerades sambandet mellan universitetets stöd och studiemotivation men vidare skulle det vara intressant att studera sambandet mellan universitetets stöd och studieframgång för att se ifall resultatet blir det samma eller inte som för studiemotivation.

9.2 Avslutning

Avhandlingens syfte har nu uppnåtts, resultaten har tolkats och diskuterats och forskningsfrågorna har besvarats. Sammanfattningsvis kan konstateras att framgångsrika och motiverade studenter är viktiga för samhället och således är det av stor vikt att universiteten gör vad de kan för att motivera och se till att sina studenter klarar av sina studier.

Utgående från avhandlingen kan konstateras att universiteten spelar en avgörande roll för att se till att studenternas studier löper så smidigt som möjligt. Som det i analysen framgår leder universitetets stöd till högre studiemotivation, vilket i sig leder till studieframgång och högutbildade individer i arbetslivet. Universitet kan således genom att erbjuda tillräckligt med handledning, interaktion och feedback till sina studenter påverka sina studenters studiemotivation. Därtill påverkar studenternas välmående studenternas studiemotivation. Således är det även av vikt för universiteten att se till att göra vad de kan för att studenterna ska må så bra som möjligt.

Avslutningsvis kan avhandlingen sammanfattas med att konstatera att resultaten av denna undersökning visar att det finns ett samband mellan både universitetets stöd och studiemotivation samt studenternas välmående och studiemotivation. Svaret på frågan ”*Kan universiteten påverka sina studenters studiemotivation*” är således: ja, universitet kan påverka sina studenters studiemotivation.

Källförteckning

Ahl, H. (2004). *Motivation och vuxnas lärande: En kunskapsöversikt och problematisering*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Andersson, E. & Grysell, T. (2002). *Nöjd, klar och duktig. Studenter på fem utbildningar om studieframgång*. Umeå universitet, Umeå, 2002.

Bostedt, G. & Boström, L. (2019). *Studiemotivation: En studie av fyra utbildningsprogram vid Sundsvalls gymnasium*.

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber Ekonomi.

Bryman, A. & Nilsson, B. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (Upplaga 3.). Stockholm: Liber.

Cai, Y & Kivistö, J. (2013). *Tuition Fees for International Students in Finland: Where to Go from Here?* Journal of Studies in International Education, 17(1), s. 55-78.

Cotton, S., Dollard, M. & de Jonge, J. (2002). *Stress and Student Job Design: Satisfaction, Well-Being, and Performance in University Students*. International Journal of Stress Management, Vol. 9, (3) s. 147–162.

Dodge, R., Daly, A. P., Huyton, J. & Sanders, L. D. (2012). *The challenge of defining wellbeing*. International Journal of Wellbeing, 2(3), s. 222–235.

Edwardsson Stiwné, E. (2007). Kan användning av "grupparbete" begränsa det kritiska tänkandet? I Hård Af Segerstad, H. (2007). *I Pedagogiska utmaningar i tiden*. Linköpings Universitet.

El Anasari, W. & Stock, C. (2010). *Is the health and wellbeing of university students associated with their academic performance?* Cross sectional findings from the United Kingdom. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7 (2), s. 509-527.

Eriksson, I. & Mikkonen, J. (2003). *Opiskelun ohjaus yliopistossa*. Helsinki: Edita.

Eriksson, I. & Henriksson, W. (2009). *Kunskap, intresse och studieframgång: en litteraturgranskning*. Umeå Universitet.

Esaiasson, P. f., Gilljam, M. f., Oscarsson, H. f. & Wägnerud, L. f. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Femte upplagan.). Stockholm: Wolters Kluwer.

Evans, C. (2013). *Making Sense of Assessment Feedback in Higher Education*. *Review of Educational Research*, 83(1), s. 70–120.

Ferguson, P. (2011). *Student perceptions of quality feedback in teacher education*. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 36(1), s. 51–62.

Folkpensionsanstalten (2018). *Framgång i högskolestudier*.

<https://www.kela.fi/web/sv/studieframgang-framgang-i-hogskolestudier>

Sidan hämtad 6.12.2018.

Giota, J. (2002). *Skoleffekter på elevers motivation och utveckling: en litteraturöversikt*. *Pedagogisk Forskning i Sverige* 2002, årg 7, nr 4 s. 279–305.

Hakala, J. (2017). *Motivaatiotutkimuksen kehitysvaiheet ja nykytila*. I Segler-Heikkilä, L. & Hakala, J. (Red), *Mikä saa meidät innostumaan?: motivaatio korkeakouluopetuksessa*, s. 8-20. Kokkola: Centria-ammattikorkeakoulu.

Hegender, H. (2011). *Examinerar vi närvaro eller kunskap – det är frågan?* *Högre utbildning*, [S.l.], volym. 1, nummer. 1, s. 73–74, april 2011.

Horelli, P. (2011). Tutkinto valmiiksi – keskeytyneet yliopisto-opinnot päätökseen - koulutusohjelma. I Jääskelä, P. & Nissilä, P. (Red.), *Valmistumisen tukeminen korkeakouluopinnoissa. Ohjauksen ja työelämätaitojen kehittäminen korkea-asteella – ESR-hanke 2008–2011*, s. 16–31.

Huuki, J., Kiviluoma, P., Lähtenmäki, A., Mattila, H., Miihkinen, A., Pollari-Malmi, K., & Vahtikari, K. (2013). Motivaation ja opintojen sujuvuuden tukeminen yliopisto-opetuksessa. I M. Lampinen (Red.), *Opettajan muuttuvat roolit - yhdessä yhteisölliseen opetuksen kehittämiseen*, s. 47-72. Aalto-yliopiston julkaisusarja CROSSOVER; Vuosikerta 2013, Nro 17. Helsinki: Aalto ARTS Books.

Jarl, M., Blossing, U., & Andersson, K. (2017). *Att organisera för skolframgång: Strategier för en likvärdig skola*. Stockholm: Natur & Kultur.

Jonsson, A. (2013). *Facilitating productive use of feedback in higher education*. *Active Learning in Higher Education*, 14(1), s. 63–76.

Kandidatresponsen.

<https://kandipalaute.fi/sv> Sidan hämtad 18.2.2019.

Kankare, M. (2018). *Vuorovaikutus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi yliopistoissa - Yhteenveto valtakunnallisen opiskelijapalautekysely Kandipalautteen tuloksista vuosina 2014–2016*.

<http://www.unifi.fi/wp-content/uploads/2018/06/Kandipalauteyhteenveto2018.pdf>

Sidan hämtad 20.2.2019.

Kallio, E. (2002). *Opintojen tukaluus ja onni: Yliopisto-opintojen kuormittavuus*. [Jyväskylä]: Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto.

Karlsson, S. (2018). LM: *Allt fler unga får psykiatrisk specialistsjukvård – antalet stiger i hela landet*. Svenska Yle 20.2.2018. <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/02/20/lm-allt-fler-unga-far-psykiatrisk-specialsjukvard-antalet-stiger-i-hela-landet> Sidan hämtad 18.2.2019.

Koistinen, M. (2010). *Nuorten hyvinvointi, opiskelu ja opinto-ohjaus erityisen koulutustehtävän saaneessa lukiossa*. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Klemola, H., Kymäläinen, M. & Ropo, E. (1989). *Opiskelumotivaatio ja opiskelijoiden käsitykset opetuksesta ja opiskelusta Tampereen teknillisessä korkeakoulussa: Raportti tekniikan opiskelusta ja opetuksesta sekä niihin liittyvistä tekijöistä*. Tampere.

Korhonen, V. & Hietava, S. (2011). *Mikä opiskelijaa motivoi, mikä ei?: Korkeakouluopintoihin sitoutuminen motivaationäkökulmasta tarkasteltuna*. [Tampere]: Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden yksikkö.

Kunttu, K. (2004). *Oireilevan opiskelijan viesti?: Tutkimuksia Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2000-aineistosta*. Helsinki: Kela.

Kunttu, K. (2009). *Opiskeluterveys koostuu monen toimijan yhteistyötä*. Työterveys 2009: 27: s. 21–24.

Kunttu, K. & Pesonen, T. (2013). *Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2012*. Ylioppilaiden terveyshoitosäätiön tutkimuksia 47. Helsinki.

Kurri, E. (2006). *Opintojen pitkittymisen dilemma. Tutkimus opintojen sujumattomuustekijöistä yliopistoissa ja niihin vaikuttamisen keinoista*. Opiskelijoiden tutkimussäätiö Otus rs 27. Helsinki: Yliopistopaino.

Laaksonen, E. (2005). *Yliopisto-opiskelijoiden psyykinen oireilu ja siihen yhteydessä olevat tekijät*. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö.

Leppisaari, I. (2017). *Autenttinen oppiminen motivoi eMentorointiopiskelijoita*. I Segler-Heikkilä, L. & Hakala, J. (Red), *Mikä saa meidät innostumaan?: motivaatio korkeakouluopetuksessa* (s. 42-56). Kokkola: Centria-ammattikorkeakoulu.

Levander, L., Kaivola, T. & Nevgi, A. (2003). Opiskelijan ohjaaminen. I Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (2003). *Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja*. Helsinki: WSOY.

Liimatainen, J. O., Kaisto, J., Karhu, K., Martikkala, S., Andersen, M., Aikkola, R., Anttila, K., Keskinarkaus, P. & Saari, P. (2010). *Viivästynyt? Minäkö? Opiskelijoiden näkemyksiä opintojen viivästyisestä, työelämästä sekä opiskelusta korkea-asteella*. Oulu: Oulun yliopisto, Ohjaus- ja työelämäpalvelut.

Lindblom-Ylänne, S., Nevgi, A. & Kaivola, T. (2003). Opiskelu yliopistossa. I Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (2003). *Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja*. Helsinki: WSOY.

Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (2003). Oppimisen arviointi – laadukkaan opetuksen perusta. I Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. (2003). *Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja*. Helsinki: WSOY.

Liuska, H. (1998). *Jaksaako opiskelija?: Opiskelijan stressitekijät ja voimavarojen hankinta*. [Oulu]: Oulun yliopisto.

Manchri, H., Sanagoo, A., Jouybari, L., Sabzi, Z. & Jafari, S. (2017). *The relationship between mental health status with academic performance and demographic factors among students of university of medical sciences*. *Journal of Nursing and Midwifery Sciences*, 4 (1) s. 8–13.

Mattila, M.; Ministry of Education & Department for Education and Science Policy. (2005). *OECD thematic review of tertiary education: Country background report for Finland*. Helsinki: Ministry of Education, Department for Education and Science Policy.

McKenzie, K. & Schweitzer, R. (2001). *Who Succeeds at University? Factors predicting academic performance in first year Australian university students*. *Higher Education Research & Development*, 20(1), s. 21–33.

Mikkonen, J., Eriksson, I. & Jyry, P. (2003). Mitä on yliopistojen ohjaus yliopistossa? I Eriksson, I. & Mikkonen, J. (Red) *Opiskelun ohjaus yliopistossa*. Helsinki: Edita, s. 35-54.

Moitus, S., Huttu, K., Isohanni, I., Lerkkanen, J., Mielityinen, I., Talvi, U., Uusi-Rauva, E. & Vuorinen, R. (2001). Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 13. Helsinki.

Nationalencyklopedin, motivation.

<http://www.ne.se.ezproxy.vasa.abo.fi/uppslagsverk/encyklopedi/lång/motivation>

Sidan hämtad 10.01.2020.

Nationalencyklopedin, återkoppling.

<http://www.ne.se.ezproxy.vasa.abo.fi/uppslagsverk/encyklopedi/lång/återkoppling>

Sidan hämtad 04.03.2020.

Nyberg, R. & Ruohotie, P. (1988). *Studiemotivation och inläring inom yrkesutbildningen: En teoretisk översikt*. Tavastehus: Tampereen yliopiston Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitos.

Peltonen, M. & Ruohotie, P. (1992). *Oppimismotivaatio: Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta*. Helsinki: Otava.

Peltzer, K. & Pengpid, S. (2014). *Health Behaviour and Self-reported Academic Performance among University Students: An International Study*. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(27), s. 998–1005.

Persson, I. (2008). *"Är glad att det är över": Studenters upplevelser av grupparbete och handledning*.

Pihlajaniemi, S., Villa, T., Lavikainen, E. & Valkeasuo, L. (2014). *Oppia ikä kaikki: Kouluttautumisen edellytykset eri elämänvaiheissa*. Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus: Opiskelijatutkimusverkosto.

Poranen, K. (2018) *Nuoret hakevat yhä herkemmin apua ahdistukseen ja masennukseen – asiantuntija ehdottaa kouluihin psykiatrisia hoitajia*. Yle 23.1.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10029565> Sidan hämtad 18.2.2019.

Potila, A., Moisio, J., Ahti-Miettinen, O., Pyy-Martikainen, M. & Virtanen, V. (2017). *Opiskelijatutkimus 2017: EUROSTUDENT VI -tutkimuksen keskeiset tulokset*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Price, M., Handley, K., Millar, J. & O'Donovan, B. (2010). Feedback: All that effort, but what is the effect? *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 35(3), s. 277–289.

Rainesalo, M. (1997). *Opintomenestys puntarissa: Motivaation ja uravalinnan varmuuden yhteys opintomenestykseen sekä korkeakoulussa opittujen taitojen ja työelämän vaatimusten vastaavuus*. Otaniemi: TKK.

Repo-Kaarento, S. & Levander, L. (2003). Oppimista edistävä vuorovaikutus. I Lindblom-Yläne, S. & Nevgi, A. (2003). *Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja*. Helsinki: WSOY.

Robotham, D. & Julian, C. (2006). *Stress and the higher education student: A critical review of the literature*. *Journal of Further and Higher Education*, 30 (2), s. 107–117.

Rode, J., Arthaud-Day, M., Mooney, C., Near, J., Baldwin, T., Bommer, W. & Rubin, R. (2005). *Life Satisfaction and Student Performance*. *Academy of Management Learning & Education*, 4(4), s. 421–433.

Ruohotie, P. (1998). *Motivaatio, tahto ja oppiminen*. Helsinki: Edita.

Saari, J. & Villa, T. (2016). *Opiskelijabarometri 2014: Katsaus korkeakouluopiskelijoiden opintoihin, arkeen ja hyvinvointiin*. Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus.

Saastamoinen, K. & Olkkonen, R. (2012). *SPSS perusopas markkinatutkijoille* (4. uud. p.). [Turku]: Turun kauppakorkeakoulu: KY-Dealing [jakaja].

Segler-Heikkilä, L. & Hakala, J. (2017) *Mikä saa meidät innostumaan?: motivaatio korkeakouluopetuksessa*. Kokkola: Centria-ammattikorkeakoulu.

Schiefele, U. Krapp, A., & Winteler, A. (1992). Interest as a Predictor of Academic Achievement: A Meta-Analysis of Research, s. 183-196. I Renninger, K. A., Hidi, S. & Krapp, A. (Eds.), *The Role of Interest in Learning and Development*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Statistikcentralen (2014). Suomessa oli 1,2 miljoonaa opiskelijaa vuonna 2012. Publicerad 24.1.2014. https://tilastokeskus.fi/til/opiskt/2012/opiskt_2012_2014-01-29_tie_001_fi.html
Sidan hämtad 7.2.2019.

Statistikcentralen (2018). 001 -- Studerande och examina 2001–2017. http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/sv/StatFin/StatFin_kou_yop/?tablelist=true
Sidan hämtad 4.12.2018.

Studenternas hälsovårdsstiftelse (2017). Rusmedelsanvändningen har minskat, många har psykiska problem. http://www.yths.fi/sv/nyheter/814/rusmedelsanvandningen_har_minskat_manga_har_psykiska_problemm Sidan hämtad 19.2.2019.

Studenternas hälsovårdsstiftelse (2017) Högskolestuderandes hälsoundersökning 2016 – sammandrag. http://www.yths.fi/filebank/4187-Sammandrag_KOTT2016.pdf Sidan hämtad 19.2.2019.

Suomen yliopistot UNIFI ry & CHE Consult GmbH: Kandipalaute 2015 [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 1.0 (2016-12-20). Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3135> Sidan hämtad 26.2.2020.

Svenska akademins ordböcker (2019). <https://svenska.se/so/?id=60723&pz=7>
Sidan hämtad 22.1.2019.

Säntti, J. (1999). *Opiskelukyvyn jäljillä*. Helsinki: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus.

Tiessalo, P. (2017). *Opiskelijoiden stressi tuplaantunut – "Tehokkuutta korostavassa yhteiskunnassa pitkään opiskelleen päälle lankeaa epäilyksen varjo"*. Yle 18.9.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-9832926> Sidan hämtad 18.2.2019.

Tinto, V. (1975). *Dropout from Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research*. *Review of Educational Research*, 45 (1), s. 89–125.

Tinto, V. (2017). *Through the Eyes of Students*. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 19(3), s. 254–269.

Undervisnings- och kulturministeriet (2018) Styrning, finansiering och avtal för högskolor och vetenskapliga institut. <https://minedu.fi/sv/styrningen-finansieringen-och-olika-avtal> Sidan hämtad 2.10.2018.

Undervisnings- och kulturministeriet (2018). Universitetens finansieringsmodell fr.o.m. 2017. https://minedu.fi/documents/1410845/4392480/yo_rahoitusmalli_2017.pdf/d6f1dc15-9923-4b89-8920-720b15afdf03/yo_rahoitusmalli_2017.pdf.pdf Sidan hämtad 2.10.2018.

Universitetslagen 558/2009.

Vallo, M. (2007). *Riittävästi opintoja? Selvitys opintotukea saavien opiskelijoiden opintomenestyksestä*. Tampereen yliopisto. Opinto- ja kansainvälisten asiain osaston julkaisusarja. Tutkimuksia ja selvityksiä 49.

Vesikansa, S., Lempinen, P. & Suomela, S. (1998). *Tehokkaaseen opiskeluun: Norminopeutta vai mielekästä oppimista*. [Helsinki]: Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus.

Veenhoven, R. (2000). *The Four Qualities of Life*. *Journal of Happiness Studies*, 1(1), s. 1–39.

Vipunen (2019). Studerande som avlagt minst 55 studiepoäng vid universitet. Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen. https://vipunen.fi/sv-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/sv-fi/Rapporter/Yliopistokoulutus%20-

[%20v%C3%A4hint%C3%A4%C3%A4n%2055%20op%20suorittaneet%20uusi%20-%20tilastovuosi_SV.xlsb](#)

Sidan hämtad 23.2.2019.

Vuorinen, R., Karjalainen, M., Mylly, H., Talvi, U., Uusi-Rauva, E. & Holm, K. (2005). *Opintojen ohjaus korkeakouluissa – seuranta 2005*. Korkeakoulujen arviointineuvosto.

Verkkojulkaisuja.

https://karvi.fi/app/uploads/2015/08/KKA_0505V.pdf Sidan hämtad 28.11.2018.

Världshälsoorganisationen.

<https://www.who.int/about/mission/en/> Sidan hämtad 22.1.2019

Wahlgren, L. (2012). *SPSS steg för steg* (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Wright, T. A. & Cropanzano, R. (2004). *The role of psychological well-being in job performance: A fresh look at an age-old quest*. *Organizational Dynamics*, 33(4), s. 338–351.

Åbo Akademi (2018). Guide för kurs- och undervisningsplanering. Åbo. http://web.abo.fi/lc/guider/guide_kursundervisningsplanering.pdf Sidan hämtad 23.2.2019.